

Молочний зуб дракона Тишка

Алла Потапова

Таємниця старого будинку

Якщо чесно, першим до цього будинку прибіг м'ячик.

Будинок старий, трухлявий, ніхто в ньому давно не живе. Вікна забиті дошками. Але увійти до нього просто – будинок будуть валяти, тож двері незамкнені. Бульдозер розвалив дві стіни, здіймаючи хмари рудої куряви, і вантажівки цілісіньку днину возили сміття. Зусібіч здіймаються нові багатоповерхівки. Може, десь на десятому поверсі оселилися господарі цього будинку. Незабаром на його місці буде дитячий майданчик. А зараз тут лише назва, що будинок. Усе розвалене, розламане – руїни.

До цих руїн і закотився м'ячик. Закотився – і зник.

Та не зовсім зник: десь він там був, але не видно де, тож Оксана полізла його шукати.

Оксана – мале дівча, років шість із половиною, очі в неї блакитні, вона їх мружить, коли дивиться на сонце.

Зазвичай вони скидаються на двох блакитних метеликів. Волосся в Оксани світло-золотаве й заплетене у дві кіски. На голові – ще один метелик із яскравої капронової стрічки, на колінах – дві зелені плями. Це мама садна зеленкою помазала. Ну, чому садна, гадаю, пояснювати не треба: бігла та й гепнулася. Як ото кортить скрізь устигнути й багато побачити, неодмінно десь гепнеш. А земля – вона ж не пухова перина, камінчиків та шклянок різних повнісінько, ото й зеленка.

І ще в Оксани – характер. Так мама каже.

– Ох і характер у тебе – жах, та й годі! – каже мама, сплескуючи руками. А тато відкладає газету, підморгує доньці й додає:

– Мій характер!

– Знайшов чим хвалитися! – каже татові мама.

– Так чи так, а я не лемішка! І доця моя теж! – твердо каже тато й знову береться до газети.

Останнє слово завжди залишається за татом. Мама махає рукою і йде до кухні.

А в Оксани просто твердий характер, ніякого жаху в нім нема. І вона справді не лемішка. Жоден хлопчик у дворі не буде з нею сваритися, а битися й поготів – відразу по шиї заробить.

Та Оксана перша в бійку й не лізе. Найдужче любить вона свого м'ячика. Під її рукою він може стрибати десять, сто і, може, й тисячу разів. То вище, то нижче, а часом поки він до землі долетить, Оксана три рази на одній ніжці перекрутиться. Одне слово, дівчинка як дівчинка.

В одному будинку з Оксаною, навіть в одному з нею під'їзді, живе хлопчик Славко. Вони дружать із Оксаною давно, ще до того, як Славко пішов до школи. Тепер він ходить до другого класу. Тобто він перейшов до другого класу, а піде до нього восени,

коли закінчаться канікули. Оксана теж піде восени до школи, тільки до першого класу. А поки що вона дошкільня й любить грати в м'ячика. Аж він раптом стрибнув, перескочив доріжку, ще раз блиснув червоним боком і зник у руїнах.

Оксана перелізла грубі колоди й почала його шукати.

Славко вийшов у двір. Він бачив, як Оксана побігла по м'яча, а потім наче під землю провалилася. Дивна річ!

Хлопчик подався до руїн. Круглий годинник на високому будинку навпроти показував пів на п'яту вечора.

Узагалі Славко вийшов ненадовго. Завтра він їде до дитячого табору. Йому ще треба збиратися. Хлопчик вийшов сказати про це Оксані. А вона взяла та й пропала десь там, у напівзруйнованому будинку.

- Оксано! - крикнув Славко, підходячи ближче. - Оксано!

- Та тут я, тут, тільки вилізити не можу! - здалеку і глухо пролунав її голос.

Славко зазирнув у руїни. Там тхнуло пліснявою і, хоч стояла спекотна днина, було прохолодно і трохи непривітно.

- Ну, де ти там? - крикнув голосніше Славко, щоб підбадьорити самого себе.

- Тут, - знизу озвалася дівчинка.

Оксана сиділа навпочіпки у квадратній ямі, яка раніше була, напевно, погребом. На краю ями висіла колода, з якої дівчинка зістрибнула або впала.

- Вилазь! - суворо сказав Славко. Зрештою, він був старшим та ще й школярем.

- Як же я вилізу? Високо! - відказала Оксана й насупилася.

Славко почухав потилицю. Справді, високо. Для неї - високо. А для нього - глибоко.

- Чого тебе туди занесло? - буркнув він, озираючись довкруги.

Нічого не залишалось, як зіпхнути до ями ту колоду, а потім уже витягнути це капосне дівчисько. Колода ковзнула униз, тільки-но Славко до неї доторкнувся.

- Ставай на колоду й давай руку!

Але Оксана навіть не ворухнулася.

- Тут цікаво!

- Що ти вигадуєш?! У льоху сидіти цікаво?

- А тут коробочка біля дверей лежить!

Славко бачив, як дівчинка простягнула руку й обережно, пальчиком, помацала щось. На дні льоху Оксана здавалася зовсім маленькою. Дивлячись на неї згори, Славко почувався великим і дужим.

Шорти сиділи на ньому наче вліті, на пряжці був зображений якір, у кишені лежав складаний ніжик.

Чуба Славкові підстригли, бо завтра ж їхати до дитячого табору. Волосся в нього дуже густе, його важко розчісувати, то дорослі часто дорікають мамі: "Ну чому він у вас такий скуйовджений завжди ходить?" А Славко не скуйовджений, просто в нього волосся неслухняне, в'ється і на всі боки стирчить.

Але зараз із чубом було все гаразд, на ногах - лискучі брунатні черевики, та й весь він був як нова копійка. Та ще й ніколи було йому! І кортіло хутчій упоратися з цією

справою, що так не до речі йому випала.

- Немає там ніякої коробочки. І дверей там ніяких немає. Вилазь, Оксано! По-перше, я їду до табору, а по-друге, вилазь негайно! - гукнув хлопчик Оксані.

А Оксана й каже йому:

- Сказала, не вилізу - то й не вилізу!

Славко її знав. Оксана не вилізе. І тоді він, розставивши для рівноваги руки, спустився колодою вниз, щоб витягнути вперте дівчисько за комір або й за косу, - нехай не лазить куди не треба! І побачив двері.

Зустріч із Тишком

Двері були старі, з темного дерева, подекуди їх поточили шашелі, тож того вони вкрилися чудернацькими візерунками. Колись на них висів великий замок. Збереглися два залізні кільця, куди просовувалася дужка, але сам замок, плескатий і квадратний, лежав біля дверей. Славко узяв його, покрутив у руках. Замок тягуче заскреготів. А може, то не замок заскреготів, а двері рипнули, тому що вони раптом самі прочинилися.

- Ой, - прошепотіла Оксана й тихенько підвелася.

- Боїшся? - теж пошепки запитав Славко.

Двері ніби запрошували увійти.

- Нітрохи, - невпевнено відказала вона й обтрусилася куряву з сукні в синій горошок.

- А що там? - тицьнула вона пальцем на двері.

- Хіба я знаю? - якомога безтурботніше відповів Славко. - Може, там картопля зберігається чи огірки солоні. Як у бабусі в селі. Там ще яблука на зиму складають.

- Я люблю яблука, - сповістила Оксана. - Ну ж бо глянемо? Усе одно тут ніхто не живе. Ніхто не сваритиметься на нас.

Оксана взяла Славка за руку.

- З'їмо по яблучку - і назад! - запропонувала вона.

- Ходімо!

І вони переступили поріг.

За дверима були сутінки. Неначе день уже минув, а ніч іще не настала. Скрізь валялися порожні діжки, старі ящики, розбиті пляшки й інший непотріб. Велике, похмуре підземелля. Навряд чи тут лишилися яблука чи огірки. Сіра стеля, сірі кам'яні стіни. Земляна долівка. І раптом у темному кутку, де нічогісінько не було видно, хтось озвався.

- Там хтось є, - ставши навшпиньки, прошепотіла на вухо Славкові Оксана.

- Авжеж, - відказав хлопчик, не знаючи, що робити: чи то назад повертатися, чи то вперед іти. І страшно, й цікаво.

Міцно взявшись за руки, Славко з Оксаною намагалися роздивитися, що коїться в тому кутку. А там хтось вовтузився й сопів.

- Гей, хто там? - тремтячим голосом запитала Оксана.

- Хто треба, той і є, - пробурчали з кутка.

Цієї миті ззаду клацнуло. Друзі озирнулися. Позаду було темно - двері зачинилися.

Славко позадкував, знайшов клямку, поторгав. Марно. Двері зсередини не відчинялися.

- Ану, вилазь, хто там ховається! І зараз же відчини двері! - хоробро заявила Оксана і, витягнувши руки, щоб ні на що не наштовхнутися, рушила вперед.

- Я хочу додому, - відказав невідомо хто тим самим голосом. - У мене зуб болить.

- Так чого ж ти не йдеш додому, якщо...

Оксана зупинилася.

- Заблукав я.

Із кутка долинуло жалібне сопіння.

- Годі ревити! Іди сюди, - рішуче втрутився Славко.

Щось вийшло з кутка і сказало:

- Вітаю.

І потерлося носом об Оксанину сукню в горошок. Тому що на зріст воно було завбільшки з невеликого пса, тільки без шерсті, всеньке в зелених лусочках і з довгим грубеньким хвостом. Оксана нахилилася й побачила сумну морду з великими смутними очима.

- Ти хто такий? - лагідно запитала вона й погладила створіння по голові.

- Я - дракон. Тобто ще не дракон. Дракончик. Драконенятко. Я заблукав. І в мене зуб болить.

- Ну, якщо ти драконенятко, то зуби в тебе молочні! Незабаром випадуть, - авторитетно заявила Оксана. - Ану, роззяв рота!

Дракончик слухняно роззявив пащу. Хтозна, що там розгледіла Оксана в тій напівтемряві, але діагноз поставила:

- Зуб у тебе не болить. Зуб у тебе хитається. Ти його язиком туди-сюди попхай - він і випаде. У мене вже один так випав. Ось бачиш? - Оксана пальцем відтягнула губу й показала місце, де раніше був зуб.

- Досить про зуби! - сердито сказав Славко. - Двері зачинилися, ти заблукав, що ж нам тепер - тут і жити?

- Я додому хочу, - сумно сказав дракон.

- Я додому хочу! - передражнила його Оксана і сіпнула за хвоста.

- Це тобі не кіт усе-таки, а дракон, - зауважив Славко, а сам подумав: "Оце дивина! Дракони начебто всі вимерли давно. І ось, будь ласка!"

- І не заважайте мені! - докинув він. - Я буду думати, як нам вилізти відсіля.

- Вилізти можна тільки через країни данів і нетів! - звів на Славка сумні очі дракон. - Річ у тому...

- Тихіше, тихіше! - урвала його Оксана. - Дай людині подумати. - Їй уже ставало холодно, і вона обхопила себе руками за плечі.

- Чому ж, нехай говорить, - не погодився Славко. - Через які країни?

- Ну ось, то тихіше, то говори, - ображено відвернувся дракон.

- Так це я тебе... Я тебе так називаю! - відразу вигадала Оксана. - Я називаю тебе Тишуню. Ти-шу-ня, ім'я таке є. Тишуня, Тишко!

Великі зелені очі недовірливо глипнули на неї, але Оксана знову погладила дракона по голові.

- Ну, якщо ім'я... - погодився він.

Запала мовчанка. Тишко заплющив очі, туди-сюди похитав язиком зуба й нарешті сказав:

- О-о-ось там вихід із печери. Бачите - світло?

Справді, тепер діти побачили вдалині світлу плямку, ніби вихід із тунелю.

- Бачимо, - хором сказали вони.

- Туди і треба йти.

Славко ще раз пхнув двері. Оце халепа, їх наче замурували! Кричати марно: у руїнах немає нікого, ніхто не почує. Доведеться йти вперед. "Кудись дійдемо", - вирішив хлопчик і про всяк випадок запитав Тишка: - Ну, вийдемо ми. А далі куди йти, знаєш?

- Звідки ж я знаю, як заблукав? - пирхнув дракон.

- А що ти там про якусь країну казав? - запитала Оксана, стрибаючи на одній нозі, щоб зігрітися. - Ох і холодно тут!

- Про країну він нам потім розповість, коли ми на сонечко виберемося, - заявив Славко й рішуче попрямував до виходу. Оксана побігла за ним, а ззаду, зітхаючи, поплентався дракончик Тишко.

На березі річки Бури-Бури

Ішли вони наче і швидко, але виходило повільно. То Оксана спіткнеться, то дракон озирнеться. Тільки Славко простував пружною, рівною ходою і тільки вряди-годи зупинявся, щоб його наздогнали. Світло виявилось не дуже близько, і коли вони нарешті дісталися до виходу з підземелля, Оксана геть зморилася і пленталася позаду. Хотіла вже й попхінкати, але не хотіла, щоб хлопчисько почав задаватися - ще дражнити почне.

- Ура! - закричав Славко.

Вони опинилися на зеленому березі річки. Легко вистрибнув крізь невеликий отвір Тишко, тільки Оксані довелося вилазити за допомогою рук: зависоко було. І чого це, цікаво, хлопчик так зрадів? Місце чуже, незнайоме, де чий дім - невідомо.

Довкруги росла висока папороть, зелена, з гострим листям. Гойдалися на тонких ніжках червоні й жовті квіти, над ними дзижчали бджоли. Нижче шелестіла трава. А крізь усю цю зелень було видно чисті, спокійні річкові плеса. У небі сяяло сонечко і пливли білі хмарки - наче ото в мультфільмі.

- А тепер ти знаєш, куди йти? - запитала Оксана Тишка, витрушуючи з босоніжок дрібні камінці.

Ой, так добре посидіти та відпочити! Трава густа, земля тепла.

- Тепер знаю! - радісно заявив дракон. - Через ті самі країни, про які я вам казав. Через країни данів і нетів. Правда, це небезпечно. Але іншого шляху немає. Та й річку ще треба перепливати.

- Що ж, обговоримо наше становище.

Славко вчився на "добре" і "відмінно", тому що все робив ґрунтовно. Ось і зараз він виголосив розумну промову, ніби на уроці математики вирішував складну задачу. Тільки дошки і крейди не вистачало. Напевно, тому він розмахував однією рукою, а другу за спину закрив.

- Позаду в нас - підземелля й замкнені двері. Можна повернутися і спробувати їх відчинити.

- Нізащо! - рішуче стукнула кулачком по траві Оксана. - Там холодно, і двері ми не відчинимо. Треба цим шляхом прямувати. Крім того, нас усе-таки двоє, а Тишко - сам. Якщо ми його додому не відведемо, він знову заблукає.

- Заблукаю! - із готовністю відказав Тишко.

- Попереду - річка, але я не бачу човна, - провадив Славко, - а інакше річку нам не переплисти. Плавучими засобами можуть бути...

- А я бачу: хтось до нас біжить, - прикривши долонькою очі від сліпучого сонця, сповістила Оксана. - Тільки дивно якось біжить. Славко глянув у той бік, куди дивилася дівчинка. Довгими стрибками до них прямувала невиразна довгаста тінь, то з'являючись, то зникаючи в заростях. Дракон Тишко звів хвоста і войовниче нахилив голову, ладен рішуче оборонятися від будь-якого ворога. Оксана сховалася за великий кущ, але раз у раз виглядала з-за нього від цікавості. Славко нікуди не ховався. Він стояв і чекав, широко розставивши подряпані ноги в шортах із якорем на поясі. Він не міг боятися, бо був уже другокласником, а Оксана - ще дошкільням, і її треба було захищати. А дракон... який він там дракон, як у нього ще молочні зуби не випали! Одне слово, хлопчик стиснув кулаки й намагався не боятися.

Тінь стрибнула востаннє й раптом лягла біля його ніг.

- По-моєму, це паркан упав, - здивовано сказала Оксана, виходячи з-за куща.

Дракон помацав лапою те, що лежало на землі. Це справді був паркан. Тільки в нього був дуже поганий настрій. Він кашляв, чхав і лаявся.

- Подумайте тільки, - рипів він, - ця мумія мене нагнала! Каже, нічого тобі більше огороджувати, крім баобаба. Але ж у баобабі в'язниця! Я не хочу огороджувати в'язницю!

І він знову закашлявся.

- Розкажіть усе по порядку, - сказав спокійно Славко, уже нічому не дивуючись.

- Та я вже все розповів!

Паркан трохи звівся і знову ліг на траву.

- Служив я парканом у королівстві нетів. Огороджував прегарний парк з алеями та клумбами. У парку можна було гуляти, дихати повітрям, тішитися пташиним співом. До речі, у мене була пречудова хвіртка! Здавалося, так буде завжди. Аж королем став Нетуш Перший. Глянули б ви, що він зробив із парком! Сплюндрував, знищив, красуню-хвіртку ажурну поламав і хотів мене змусити охороняти в'язницю. Я втік. Ось тепер мандрую. Сам, нікому не потрібний.

Паркан знову тяжко зітхнув, усі його дощечки одна за одною звелися й знов опустилися додолу.

Славко дивився на паркан, а думав про своє. Їм потрібен човен. Або пліт. Звичайно, їх може виручити пліт!

- Послухайте, у мене є ідея, - ляснув він себе по лобі. - Чому б паркану не стати плотом?

- А що для цього потрібно? - прорипів паркан.

- Нічого особливого, тільки переправити нас на той берег.

- У країну данів, - підказав Тишко.

- О, це я зроблю із задоволенням! - вигукнув паркан і згорнувся в рулон, а потім різко розгорнувся, мало не збивши всіх із ніг. Так він висловлював свою радість.

- Дани нам допоможуть? Вони хороші? - запитала Оксана.

- Чудові! - відповів за Тишка паркан. - Я й сам хотів до них потрапити, та побоявся, що вони мені не повірять. Адже я служив у королівстві нетів, огороджував парк. А король хотів...

- Щоб ти охороняв в'язницю. Ти вже про це розповідав, - перебив його Славко. - Хутчій до діла. Тишку, Оксано, допоможемо парканові спуститися на воду!

Недарма на поясі в Славка був якір - він уже почувався капітаном.

- Обережно, не черпай води! - командував він, стоячи на березі й спостерігаючи, як паркан намагається рівно лягти на воду. Оксана метушилася, підштовхувала його скраю, а Тишко підставив свого грубого хвоста, щоб паркану було легше сповзти з берега.

Нарешті пліт легенько загойдався на хвилях. І тут усі побачили, що немає вітрила. Та й весел нема. Як же пливати?

Славко закрив руки за спину й почав ходити берегом, наче справжній полководець, який обдумує майбутній бій.

- Як же нам пливати? - проспівала тоненько Оксана. Вона встигла сплести вінок із яскравих квітів і надіти його на Тишка, що покійно підставив велику зелену голову.

- Пливати - це що? - пролунав тихий голос із-під найбільшої папороті.

- Пливати - це пливати, - мудро відказав Славко й умить похопився: - А хто це мене питає, га?

- Це я, блакитний вітер, - відповів голос.

- Вітер? Нам і потрібен вітер! - Славко зупинився біля куща. - Вітер може дмухнути у вітрило, і пліт попливе!

- У нас немає вітрила, - заперечила Оксана, але Славко насупив брови. Хоч вони були зовсім світлі, ріденькі та й насупилися не дуже грізно, Оксана вирішила не заважати своєму старшому другові й замовкла.

- Я із задоволенням виконав би ваше прохання, але боюся втратити чарівного капелюха, - прошелестів вітер.

- Ох, я із задоволенням потримаю ваш чарівний капелюх! - церемонно уклонившись кущеві, сказала Оксана. - Покажіться нам, будь ласка, шановний невидимко!

Захиталося, загойдалося листя папороті, і з нього, немов блакитний туман,

звиваючись, вплив їхній раптовий знайомиць. Якщо ви хочете уявити собі, яким був той вітер, то зробіть ось що. Налийте води у велику миску, поставте її на осонні та й гляньте в неї. Ви побачите своє відображення. Тепер усміхніться найдобрішою з усіх ваших усмішок і легенько гойдніть мискою.

Отакий і той вітер був – із усміхненим, мінливим обличчям.

– Ти мені подобаєшся, – зауважила дівчинка, перекинувши косу за спину.

– Ви мені теж, – чемно відказав блакитний вітер. – Але мій капелюх...

– Давай його сюди!

За хвилю капелюх, чи, радше, сіра непоказна панамка, опинився в неї в кишені, яку вона ще й шпилькою зашпилила задля надійності. Цією шпилькою мама застібала Оксані кишеню, коли в ній лежало щось цінне. Наприклад, носовичок або гроші на морозиво.

– Як нічого не придумаете, то я сам попливу, – шубовскаючи у воді, заявив паркан.

Дракон ухопив його лапою і притримав, щоб він таки не поплив.

– Якби було простирадло чи бодай рушник, ми зробили б вітрило, – прикро почув потилицю Славко.

– У мене є носовичок, – сказала Оксана й витягла хустинку, яку вона поклала до іншої кишені, без шпильки.

Славко аж одвернувся. Що можна зробити з такого крихітного клапця тканини? Але вітер думав інакше. Він помацав хустинку, і вона розгорнулася й затріпотіла, наче біла пташка.

– Ти тільки міцно тримай її, і ми... як це... попливемо, – видихнув він.

Звичайно, фахівці з вітрильного спорту скажуть, що цього бути не може. Вітрило повинне кріпитися на реї лінвами тощо. Але ж Оксана й Тишко не знали, що такого вітрила не буває, Славко промовчав, а блакитний вітер уперше в житті гнав пліт по воді, тому в них усе чудово вийшло.

Сяло сонечко, лисніла зелена луска на Тишкові, а паркан плив обережно, щоб не розполохати риб. Вони виринали з води і круглими нерухомими очима розглядали мандрівників, що пливли собі тим плотом. Спокійна вода тихенько похитувала пліт і несла його далі й далі від зеленої галявини.

Славко віддавав фантастичні команди на кшталт "Свистати всіх нагору!" або "Рульовий, два румби праворуч!" Тоді Тишко опускав хвіст у воду і спрямовував пліт у потрібний бік. А Оксана піднімала хустинку якомога вище, але при цьому сердилася на вітер. Він цю хустинку в неї мало з рук не видавав. Капітан пильно вдивлявся в протилежний берег, що помалу наближався. Крізь прозору воду вже було видно піщане дно.

– Як називається ця річка? – Оксана вже не стояла, а сиділа на плоту, бо геть втомилася.

– Річка називається Бури-Бури, – відповів Тишко, вкотре опускаючи хвіст у воду. – Це вона тут така тиха. А якщо повернути он за той річковий вигин, там вона як скажиться, як запіниться, я-а-ак забурчить – тільки тримайся!

- Усе! Набридло! - Оксана запхала носовичка до кишені. Пліт ще трохи пройшов за інерцією й зупинився. - Звідки ти все знаєш? - сердито крикнула дівчинка дракону. - Заблукав, а знаєш!

- Ми тут із татом літали, - Тишко мало не впав у воду. Тепер він намагався хвостом підгребти до берега.

- У тебе крил немає! - не вгавала Оксана.

- Дай сюди хусточку! - Славко майже видер крихітне вітрило з її рук.

- Не старайтеся, заховайте цей непотрібний квадратик, - вітер ліг Тишкові на спину і заплющив очі. - Дівчинка дуже хотіла, щоб ми пливли, то ми і пливли, а я тут майже ні при чім.

На щастя, берег був зовсім поруч. Славко зістрибнув у воду і разом із Тишком підтягнув пліт до берега.

- Я літав у тата на спині, коли був зовсім маленьким, - пояснив на ходу Тишко.

Він сопів, лусочки на його спині аж наїжачилися. Паркан уже намок і став важкий, та ще й удавав, ніби не може поворухнутися. Йому подобалося, що його несли на руках! Тобто трохи на руках, трохи й на лапах.

- Наче ти зараз великий, - бурчала Оксана.

- Та облиште ви! Я, зрештою, командир! - Славко спіткнувся, і тому голос у нього був сердитим.

У Оксани рот округлився, ніби вона збиралася вигукнути: "О-о-о!" Але вигукнула вона зовсім інше:

- Хто тебе призначав командиром, цікаво знати?! Я знайшла двері, я перша увійшла до підвалу, я...

- "Я" - остання буква в алфавіті. Знаєш ти хто? Дівчисько!

Спантилена такою заявою, Оксана замовкла.

Тим часом пліт уже витягли на берег. Оксана стрибнула на сухий жовтий пісок; паркан нарешті сам стрепенувся, перекинувся і вклався на сонечку мокрим боком догори.

Пісок був чистий, справжнісінький пляж - тільки засмагай.

- Зовсім непогано бути плотом, - мрійливо мовив паркан, обтрушуючи від піску кожну дощечку, - я обов'язково поплаваю ще. Мені це подобається. Коли я охороняв парк...

- А мені не подобається, що сюди йдуть якісь дивні істоти. Не йдуть, а скрадаються; по-моєму, вони хочуть нас захопити в полон! - Славко стривожено вдивлявся в постаті, що прямували до них.

Усі обернулися в той бік. Тільки насуплена Оксана порпала ямку в піску й дивилася, як вона наповнюється водою.

- Ти не загубила мого чарівного капелюха? - стривожено запитав блакитний вітер.

- Нікуди він не дінеться, твій капелюх, - відказала дівчинка, продовжуючи оте піщане будівництво.

Вітер сердито свиснув і полинув у височінь. Згори він усе побачив, опустився

додолю маленьким крученим вихором і сказав:

- Сюди йдуть нети. Це дуже небезпечно. О-о-ось там бачите блискучу срібну межу? За нею починаються володіння данів. Потрібно встигнути туди, поки до нас не дісталися нети. Там ми будемо в безпеці. Біжімо! Швидше!

Він підхопив Оксанині босоніжки, Славко силоміць звів Оксану на ноги й потягнув її за руку. Пісок був сипкий, ноги грузнули, і тоді друзі по-справжньому злякалися. Злякалися, бо озирнулися і встигли розгледіти істот, що їх наздоганяли.

Сірі, з квадратними тулубами і квадратними головами, нети незграбно, перевальцем переставляли негнучкі ноги, побрязкуючи безліччю замків, що прикрашали їхні груди.

- Якби я був великий, я б їм показав, - відсапуєчись, бурчав дракончик. Він біг, загрибаючи пісок лапами.

- Швидше, швидше! - квапив вітер, то забігаючи вперед, то відстаючи.

Уже чути було важке сопіння переслідувачів.

- А що їм від нас потрібно? - жалібно запитала Оксана. Вона знесилювалася.

- Не балакай, бережи сили! - Пісок набився Славку в черевики і дряпав ноги.

Паркан довгими стрибками вже дістався до срібної межі.

- Це - кордон поміж данами й нетами! - крикнув Тишко. - Швидше!

І тоді Оксана раптом висмикнула свою долоньку.

- Не тягни мене! Мені боляче! Мало руку не відірвав!

Вона зупинилася. Тишко обернувся до неї й почав підштовхувати вперту дівчинку мордою.

- Що за фокуси?! - розлютився Славко і зробив кілька кроків уперед. Зрештою, він теж може розгніватися! Подумати лишень - тут така халепа, а вона вередує! У неї, бачте, кепський настрій!

Славко вже ступив на срібну межу, за якою підстрибував від нетерплячки паркан. Нети побачили, що здобич уже вислизає, і чимдуж рвонули вперед. Хоч на вигляд вони здавалися незграбними, однак бігали дуже швидко.

Паркан, вітер і хлопчик не встигли отямитися, як в одного з переслідувачів клацнули замочки і... Цього навіть уявити ніхто не міг: у квадратному тулубі зникли Оксана з Тишком!

Нети на мить зупинилися біля межі, люто глянули червоними круглими очима на втікачів, мов за командою, обернулися і помчали назад.

Славко розгублено дивився на те місце, де щойно були його друзі. Оце - сліди маленьких босих ніг, оце - доріжка від Тишкового хвостика.

- Їх що... з'їли? - із жахом запитав хлопчик.

- З'їли - це що? - вітер обережно поставив коло Славка Оксанині босоніжки.

- Ні, їх не з'їли, - глухо сказав паркан. - Їх у полон взяли.

- Що ж нам робити?!

- Іти до данів та просити допомоги, - паркан приготувався стрибати далі.

- А, може, спробувати самим їх виручити?

Славко бив кулаком об кулак і сварився на себе. Подумаєш, на дівча образився! Воно ж дошкільня! Звикло мамі з татом голову морочити. Ось до школи піде – стане серйозніше. Треба було тягнути його за собою, зрештою, й відшльопати! Перед дівчам розгубився!

– Ні, самі ми нічого не вдіємо. Не будемо гаяти часу! – І паркан попрямував до великого білого будинку, що виднів удалині.

Славко понуро йшов за ним, відвертаючи убік мокре від сліз обличчя.

– І навіщо я віддав їй капелюха?! – вигукнув вітер. Вітер був добрий, але занадто легковажний.

У полоні в нетів

– Тьху! – Тишко виплюнув соломинку, що потрапила йому до рота.

– Не плюйся, будь ласка, ти тут не сам, – сердито зауважила Оксана. Вона спробувала заплести скуйовджене волосся у дві кіски. – Куди це ми потрапили?

– Що ж мені, солому їсти?! – раптом пирхнув Тишко й навіть зубами клацнув.

Оксана здригнулася: вона ще не чула, щоб дракончик зубами клацав.

– Чого ти лютуєш? – тепла дівчача долоня погладила шорстку Тишкову спинку. – Подумаймо, як звідси вибратися.

Приміщення, схоже на залізну шафу, прямо скажемо, було тісеньке. Звівшись на задні лапи, Тишко передніми впирався в стіну, а хвіст його був задертий і впирався в протилежну стіну, від чого скидався на перевернуту літеру Л. Ото дракон і лютував. Стояти ж незручно! Та ще й трясє, наче їдеш возом нерівною дорогою.

– Мені здається, ми кудись рухаємося, – помовчавши, сказала Оксана. – Я весь час спиною об стіну б'юся.

– Ще й як рухаємося! Я про цих нетів наслухався! У кожного нета замість тулуба – залізна коробка із замками. Ото загарбають щось, кидають у ту коробку й замикають на замки.

– Це ж вони й нас у таку коробку запхали! Навіщо? – жахнулася дівчинка.

– Навіщо, навіщо... Вони ж нас у полон узяли! Тепер, напевно, до в'язниці несуть.

Тишко спробував підібгати хвоста під себе. Це йому спочатку вдалося, але тепер він головою впирався у верх коробки.

– А що, як вони нас зовсім не випустять? Ніколи! – схлипнула Оксана й міцно обняла дракончика. Хоч він і колючий, але свій усе-таки.

Цієї миті щось клацнуло, і Оксана з Тишком стрімголов полетіли на землю.

– Ми зловили ворожих шпигунів! – прогудів над ними металевий голос. – Трьом вдалося втекти за срібну межу. Встаньте і вклоніться королю нетів – Нетушу Першому!

– Нізащо! – дівчинка підвелася й обтрусила коліна.

Тишко обтрушувався, мов здоровецький пес після дощу.

Вони були у великій похмурій залі. Вікон було багато, але шибки в них були каламутні, сірі, то відразу все й не розгледити. Між вікнами, на закіптюжених стінах, – підставки для смолоскипів. На підлозі – сірий волохатий килим, що провадить до величезного червоно-чорного трону. На троні сидів король.

Його тонкі губи стиснулися в одну лінію. Темне пряме волосся закривало лоб до самих брів, і очі, немов двоє чорних хижих звірят, визирали з-під лоба, наче із засідки. Обличчя було бліде, ніби король довго хворів або сидів у погребі, без сонця. Корона в нього була на самісінькій маківці – тьмяна, давно не чищена. Виструнчившись, нети стояли в темних кутках, а два вояки – біля трону Нетуша Першого.

– Хто вас послав і з якою метою? – губи короля трохи ворухнулися, та нерухоме обличчя навіть не здригнулося.

Узагалі, Оксані належало злякатися: король усе-таки. Та ще й такий непривітний. І вояки довкола. Ви ж пам'ятаєте, у неї – характер. Король їй страшенно не сподобався. Вона похитала головою і сказала:

– Треба спочатку запитати, розібратися, а потім робити висновки. Так мій тато каже. А він завжди каже правду. Ми ж Тишка додому ведемо. Він маленький і заблукав. Ой!

Останній вигук ніякого стосунку до короля не мав. Оксану щось кольнуло в п'яту, і вона стрибала на одній нозі, намагаючись роздивитися, що ж там кусається.

Король здивовано дивився на її стрибки, потім обернувся до вояків і тицьнув на неї пальцем, худим і прямим, як палиця:

– Що за танок виконує ця істота?

– Нічого собі танок! – вигукнула Оксана, роздивившись нарешті тоненький дротик, який спокійнісінько заліз у п'яту. – Нічого собі танок! – повторила вона, а потім сіла на килимі й витягла залізну скалку.

– Детальки тут розкидаєте?

Із крихітної ранки витекла крапелька крові.

– Мені б мама зеленкою це місце помазала, зелененькою такою зеленкою. Так у вас хіба є зеленка?

– Що?! – король підвівся з трону. Нети грізно загомоніли й оточили полонених. – Зеленка?! – заверещав король. – Зелена?! Хто в моєму королівстві сказав "зелена"? Тепер мені ясно, що це – розвідники данів! Що ви хотіли в нас вивідати?

– Чого це він так заволав? – озирнулася на Тишка Оксана. – Зеленка – вона, звичайно, зелена. Якій же їй ще бути? І ви зовсім даремно так турбуєтеся: ми нічого не встигли у вас вивідати. Ваші коробки... Вибачте, ваші нети напали на нас із доброго дива, нічого не запитали, а ми їм нічого не сказали.

– Ага, попалися! – скрикнув товстий нет. – Зізналася, що не встигли! Ваша величносте, ми вчасно схопили цих зухвальців!

– Та що у вас тут видивлятися! – розгнівалася Оксана, розвівши руками і тупнувши ногою. – Сірість та нудота сама! Ані квіточки, ані листочка! Кажу ж, Тишка додому вели. Ото вже нетямака, а ще король!

Король підняв руку.

– Досить! Завтра на світанку ми перейдемо срібну межу і знищимо данів, а разом із ними – усю цю мерзенну зелень, – він насмішкувато вклонився дівчинці. – Невдалий час обрали ви для подорожей, любі гості. А цей, – він тицьнув пальцем на Тишка, – дуже

схожий на того, що кусається й голосно кричить "гав-гав"!

- На дворнягу, ваша величносте! - запобігливо підказав тонкий нет, чий тулуб нагадував погнуту ринву.

Оксана присіла біля Тишка й докірливо сказала:

- Щастя ваше, що він іще зовсім маленький, драконенятко. А то він вам показав би.

- Вона вам погрожує! - прикривши рота долонею, потягнувся до короля товстий нет. - Це дуже небезпечні шпигуни, ваша величносте!

Нетуш Перший загорнув на грудях сіру мантию, обличчя його ще дужче зблідло, у чорних неприязних очах спалахнули блискавки. За вікнами палацу відразу потемніло, немов настала ніч, світло смолоскипів пригасло, з кутів повиходили тяжкі квадратні нети.

- На світанку запроторити їх до в'язниці! - звелів король. - І дівчисько, і цього... цього...

- Дворнягу, - захихотіла ринва.

Король зліз із трону і зник у бічній галереї, навіть не глянувши на покійно схилених нетів.

Тільки за королем грюкнули двері, нети оточили бранців і, підштовхуючи, повели до крутих сходів. Вони піднімалися вгору, голова в Оксани вже геть пішла обертом, а треба було йти і йти.

Нарешті сходи привели до старих обшарпаних дверей. Не відчиняли їх, мабуть, сто тисяч років. Так подумала Оксана, коли вартові по черзі кректали біля замка й ніяк не могли його відімкнути. Нарешті в замку щось клацнуло, він протяжно зарипів і піддався. Їх заштовхнули до маленької кімнатки, де тхнуло цвіллю і мишвою.

- Не бійся, Тишку! - голосно крикнула дівчинка навздогін нетам, які пішли собі. - Не бійся! Нічого нам боятися цих іржавих коробок! Подумаєш, замкнули! Дуже добре! Не будемо бачити ваших виричених очей і безглузких замків на животах! Це ж треба таке вигадати - живіт на замок замикає!

І тихенько на вухо дракончику додала:

- Славко обов'язково щось вигадася, ось побачиш. Він у нас розумник, у нього в щоденнику тільки гарні оцінки. Не може ж він нас у біді покинути?!

Тишко згідно кивнув.

І лише тепер Оксана звернула увагу, що він весь час мовчить.

- У тебе що, знову зуб почав боліти? Ти чого відмовчуєшся?

- Ану, поглянь на мене, - якимось дивно мовив Тишко, - уважно поглянь.

Оксана витріщила очі.

- Ну дивлюся, дивлюся, то й що?

- Добре дивися!

- Та ну тебе! - відмахнулася Оксана й раптом скрикнула: - Ой, у тебе вогник у роті палає!

- Ага, таки є! - Тишко переможно розтуляв і стуляв пащу, і в її глибині справді щось ніби жевріло. - Це я потроху расту. А як стану зовсім дорослим, у мене з пащі буде

шугати полум'я і йти дим.

- Ото добре буде, Тишуню! - Оксана притулилася до драконячого писка й зітхнула.
- Та коли ти ще виростеш? А завтра нас хочуть до в'язниці запроторити. А навіщо? Хіба ми в чомусь винні? Ми їх вперше бачимо. Ех, шкода, що ці нети не бояться тебе нітрохи...

Королівська рада

Поки Оксану з Тишком вели до тієї кімнатки, король уважно вислухав своїх радників.

Після того, як королівство зробилося сіре, наче мишача шкурка, головними серед його мешканців стали залізні нети. Хоч кого могли вони схопити й запроторити до в'язниці. Їх не можна було ні вблагати, ні розжалобити. Тому люди ховалися вдома, намагаючись зайвий раз не потрапляти на очі королівським воякам. А ті, хто перейшов на бік короля, прозивали себе не людьми, а нетами, щоб догодити Нетушеві. Але все одно всі знали, що вони просто лестивці й підлабузники! І тому всім їм давали прізвиська.

Так було і з королівськими радниками. Одного з них прозвали Довганем, а другого - Коротуном. Кожному з них хотілося бути першим радником, щоб отримувати від короля більше милостей, а від усіх інших - більше почестей.

Саме тому вони радили навперебій, а часом і геть суперечили одне одному.

- Їх треба назавжди замкнути у в'язниці, й ви правильно зволили розпорядитися, - шепотів на вухо королю Довгань.

Коротун лютував, що не встиг сказати цих слів раніше, кусав губи, просто-таки потерпав, думаючи, що б його ото вигадати.

- Ох, ваша величносте! - вигукнув він нарешті. - Яка користь від ув'язнення цих чужинців? Який у цьому сенс?!

- Що ж ти пропонуєш? - обернувся до нього король.

Довгань аж закашлявся з досади - вліз усе-таки Коротун!

- Я пропоную вимагати в данів викуп! - дуже задоволений своєю мудрою пропозицією, Коротун широко посміхнувся.

- Вимагати, щоб вони віддали нам решту зловмисників, і ми їх усіх разом посадимо до в'язниці! - квапливо встряв Довгань, злякавшись, що може втратити увагу короля.

- Та не про це річ! - відмахнувся другий радник. - Накажіть мені говорити, ваша величносте!

Король звів руку. Правильніше було б стукнути кулаком по столу і grimнути на Довганя. Але в короля і рука була квола, й стола під рукою не було. Та й радники відразу замовкли, бо опустити руку король міг по-різному. Покаже на двері - значить, забирайтеся геть. А махне рвучко - прибіжить кат і відітне голову, наче її й не було.

- Говори! - наказав король, втупившись важким поглядом у Коротуна.

- У лісі біля данів є джерело добрячої олії для смолоскипів. Навіщо їм джерело? У них у кожному домі сяє перо жар-птиці.

- Що? - здивовано запитав король.

- Вони - дурні, ваша величносте, і не розуміють, як це добре - користуватися смолоскипами, - поспішно пояснив радник. - Нехай вони дадуть нам стільки олії, скільки ми захочемо. Тоді ми віддамо їм дівчисько і...

- Дворнягу, - вставив Довгань.

- І дворнягу, - погодився Коротун.

Король замислився, нахиливши голову.

- Пообіцяємо, що віддамо, - глухо мовив він за кілька хвилин, і очі його спалахнули недобрим вогнем.

- А як дани нам повірять, ми нападємо на них, - сказав старий радник, що досі мовчки стояв у кутку. Його боялися навіть нети, тому що він орудував найпотаємнішими королівськими справами й не знав ні доброти, ані милосердя. Звали його Нет Похмурий.

- Добре! - похвалив Нетуш. - Пора вже вколошкати цих данів! Потрібно приспати їхню пильність і самим готуватися до війни. Скрізь має бути порожньо й сіро, як у моєму королівстві! Ми привозимо олію для смолоскипів здалеку. Чому? Данське джерело має належати мені!

Бліде обличчя короля зблідло ще більше. Палаючі смолоскипи відкидали тіні від його плаща, - поли його знай розвівалися, бо король ходив туди-сюди своїм кабінетом.

- Ми підемо далі! - вигукнув він. - Іще далі підуть нети! Ми будемо боротися до перемоги!

- Великий королю, навіть у вашому королівстві є підданці, котрі гадають, що єдине, за що варто боротися, - це справедливість, - зауважив Нет Похмурий. Тільки він міг дозволити собі таку вільність.

- А це вже ваша справа, - рвучко обернувся до нього король, - переконати всіх, що війна, яку ми починаємо, - найсправедливіша з-поміж усіх воєн!

- Я зрозумів вас, ваша величносте, - схилив ковтунувату голову Нет Похмурий.

Король зупинився посеред кабінету й наказав:

- На світанку війська вивести до кордону. Ти, Нете Похмурий, будеш провадити з данами облудні перемовини про викуп. Та так, щоб вони повірили тобі! Забий їм баки - і вперед! І перемога! Знищити всі квіти, дерева, траву, саме слово "зелений" заборонити!

Голос Нетуша Першого зірвався, поли плаща розвівалися, й тіні сахалися на стінах, наче то був великий хижий птах, що не міг знайти собі місця.

- Так і буде, ваша величносте, - так зловісно відказав Нет Похмурий, що Довгань і Коротун здригнулися.

- А тепер - усім спати, - втомлено закінчив король. - Заберіть світло!

І палац володаря сірого королівства поринув у пітьму.

Король нетів і маленька Нетушка

Колись, дуже давно, король нетів був звичайним хлопчиком. Тобто він був не зовсім звичайним хлопчиком, оскільки його батько був королем, а мама - дружиною короля. Погодьтеся, не часто зустрінеш школяра, в якого тато - король! А так у нього все було

як у людей. Він ходив до школи, вчив уроки й заробляв різні оцінки. Найвища оцінка була в нього з військової справи. А з міркування – найнижча. Трохи вищу оцінку він здобув тільки раз, та вона була з мінусом.

Річ у тому, що в школі в нетів був такий предмет – міркування. Майбутній король таки міркував на уроці, тільки не про те, що треба. І, попри королівське походження, здобув найнижчу оцінку, яку вчитель не полінувався вивести в щоденнику.

Учитель не міг викликати його батьків-можновладців до школи, але щоденник вони перевіряли самі, та ще й дуже уважно.

– Неподобство, яким же ти будеш королем, якщо не вмієш думати як слід?! – розгнівалася мама-королева і звеліла три дні не давати йому морозива.

Ви ж знаєте, як мами опікуються своїми дітьми! І до музичної школи їх записують, і до математичної, і до шахової, – й скрізь щоб найвищі оцінки отримували! І щоб їхні діти стали найліпшими... Мама майбутнього короля теж хотіла, щоб її син був... найліпшим королем.

Але доброго короля з маленького ледаря не вийшло. Коли він виріс і здобув пишне ім'я – Нетуш Перший, він звелів, щоб його вчитель покинув королівство. Йому здавалося, що старий учитель тихцем кепкує з нього. Учитель пішов і забрав із собою свого улюбленого пуделя, який колись загавкав на майбутнього короля за те, що той хотів поцілити камінцем у китичку на його хвості. Пішов, але не перепросив.

– Перепроси! – говорили всі вчителю. – Адже він король, а ти йому найнижчу оцінку поставив.

– Нізащо! – відказав гордий учитель, а потім позабивав дошками вікна своєї домівки, замкнув двері та й пішов, навіть не попрощавшись.

– Перекажіть королю, що він нічого не навчився, – ідучи, сказав учитель сусідам, – про це знає навіть мій пудель, навіть ромашки, які росли під вікном школи. Йому і найнижчої оцінки забагато! – та й пішов собі.

– То ти он як! – розлютився король і наказав вигнати зі свого королівства всіх псів, бо вони гавкають, а разом із ними всіх котів, тому що вони нявкають, усіх пташок, тому що вони цвірінькають, – чи не про короля бува? Він звелів геть витоптати траву, вирвати дерева, не допускати до королівства квітів, які невідомо навіщо пахнуть, метеликів та інші дурниці!

І лишився в сірому, рівному й порожньому королівстві, що було наче стіл, який ретельно витерли після обіду, а коло нього були тільки нети з квадратними тулубами, що замикалися на безліч замків.

Він навіть розбив горщики з фіалками, які вирощувала його молода дружина. Дружина короля гірко розплакалася й теж пішла з королівства світ за очі. Їй не пощастило забрати із собою маленьку доньку – Нетушку, бо її пильно стерегли вояки. Так і росла Нетушка до шести рочків сама, без мами. Але, як і мама, вона любила птахів, і квіти, і блакитний дощик, і зелену травичку. Дивувався король, коли час від часу то тут, то там з'являлися крихітні, як п'ятачок, острівці зелені або пролітав горобець. А це мама посидала вітання Нетушці. Але квадратні нети відразу ж зривали

ромашку, ловили цвіркуна і викидали їх за срібну межу.

Нетуш Перший винищив усіх звірят і всі рослини, тому що йому ввижались змови і насмішки. Він лишив тільки величезного баобаба, який ріс перед палацом уже двісті років. І зовсім не тому, що пожалів старе дерево. Просто в баобабі з давніх часів була в'язниця, куди кидали державних злочинців. Вигляд у баобаба був страшний, тож нети слухалися свого короля, тому що боялися опинитися в глибокому темному дуплі, звідки не було вороття.

І тільки одне створіння любив король – свою доньку, маленьку Нетушку. Але йому було прикро, що в неї зовсім інше серце – м'яке і добре. Нетушка чула всю розмову короля з нашими мандрівниками. Адже в такому сірому королівстві було дуже нудно, і Нетушка знічев'я сиділа весь час на маленькому балкончику і спостерігала, як точаться королівські бесіди. В її кімнаті було два балкони – один більший, який виходив надвір, а другий трохи менший, він виходив до тронної зали, де стояв королівський престол. Про балкони в цьому королівстві ми ще розповімо. А зараз Нетушка побачила, що дівчинку і дракона повели до старої засміченої кімнатки, щоб там замкнути на ніч! Це здалося їй дуже несправедливим.

Адже вони живі й такі симпатичні! Не те що залізні нети!

Дочекавшись, коли в палаці всі поснули, Нетушка склала до маленького кошика тістечка, пляшку із соком і пиріг із сиром. Обережно, намагаючись не шуміти, прокралася до дверей, де стояли охоронці. Утім, вони вже не стояли, а сиділи на підлозі. І навіть не просто сиділи, а прихилившись до стіни, дружно хропли.

Потрібно вам сказати, що спати нети любили понад усе на світі. Тільки-но смеркало, як очі в них заплющувалися самі, й вони швидше шукали місцинку, щоб добре укластися й поспати.

Темрява впливала на них, мов снодійне.

Закусивши губу від хвилювання, Нетушка дістала з кишені охоронця ключа і вставила його до замкової шпарини. Тепер замок відімкнувся швидше й не так гучно скреготів, але все-таки вона дуже боялася, що нети можуть прокинутися. Один із них заворушився, навіть начебто хотів розплющити очі, але, напевно, передумав, повернувся на другий бік і захропив ще дужче.

Прослизнувши крізь прохилені двері, Нетушка прошепотіла в темряву:

– Вітаю. Я вам поїсти принесла.

Ось якою відчайдушною виявилася дочка короля. Оксана щойно задрімала. Повітря тут було затхле, на долівці валялося лахміття, але вибирати не доводилося. Треба було хоч трохи поспати, набратися сил для завтрашнього дня.

Крізь віконце струмувало кволе місячне світло, і можна було розгледіти, що Нетушка – невисока, міцненька і з темними кучериками. Вона легенько торкнулася плеча полонянки, яка вже встигла задрімати.

– Уже пора іти? – запитала Оксана, солодко позіхаючи. – Але ж іще зовсім темно!

– Будь ласка, тихіше, я вам поїсти принесла! – сказала Нетушка, простягаючи кошика.

- А ти хто така? - Оксана остаточно прокинулася й намагалася трохи краще роздивитися неочікувану гостю.

- Я - дочка короля, - відповіла Нетушка.

Дочка короля! Ви на місці Оксани теж, напевно, вирішили б, що це якась королівська вигадка, і нічого доброго від цього не чекали.

- Король послав тебе, щоб ти випитала в нас таємницю?

І хоч Оксана промовляла невдоволеним голосом, але кругле личко Нетушки і її добрий відкритий погляд дівчинці подобалися.

- Король міцно спить у своїй спальні, - поспішно сказала його дочка. - У нашому королівстві зараз не спимо тільки я і ви. Ви не спите, тому що...

- Тому що ти нас розбудила, - пробурчав Тишко й накрив морду хвостом.

- Ні, тому що ви чужинці. Уночі нет прокидається тільки від світла. А просто так його нізащо не розкутурхати.

- А чому ж ти не спиш?

- Тому що моя мама зовсім із іншого королівства, і я в неї вдалася. А ніч впливає тільки на нетів. Тим-то в нашому королівстві й електрика заборонена. Нети повинні прокидатися тоді, коли визначить король, а не тоді, коли заманеться. Має бути порядок. А то хіба встежиш за змовами й насмішками?

- Ти ба! - усміхнулась Оксана і штовхнула в бік Тишка. - Вставай, тут смачненького принесли.

Тишко щось неголосно прогарчав, але так і не прокинувся.

- Він спить, як нет, - сказала маленька гостя.

- Тишко дуже втомився, - заступилася за друга Оксана, - та й хтозна, що завтра буде.

- До в'язниці вас посадять, - зітхнула Нетушка. - Кажуть, що звідти вже ніхто не виходить. Так звелів король.

- Як це - не виходить? - широко розплющила очі Оксана.

- Річ у тому, що цій в'язниці багато-багато років. До неї садять непокірних, тих, що порушували королівські накази. Спускають їх у дупло мотуззяною драбиною, а потім забирають її - і все.

- А як же ці... ну, в'язні?

- Ніяк.

- Злюка твій батько! - Оксана підігнала під себе ноги, що геть померзли. - Ех, якби попередити данів, що він із ними воювати збирається. Тоді дани його самого до тієї в'язниці посадили б!

- Як - воювати? - сплеснула в долоні дочка короля.

- А тобі що? - запитала Оксана, доїдаючи друге тістечко й запиваючи його соком, що принесла Нетушка. - Адже не на вас війною підуть. Тобі ж, напевно, подобається, коли нети хапають невинних і кидають їх до комор та баобабів.

- Що ти таке кажеш?! - маленька Нетушка раптом гірко заплакала. - Ой, бідний Даник, що з ним тепер буде?! Ой, ой-ой-ой!

- Ну от, - утираючи їй обличчя носовичком, примовляла Оксана, - прийшла серед ночі, розбудила, та ще й реве. Який іще Даник? А за тістечка спасибі, дуже смачні.

- Будь ласка, - схлипуючи, мовила Нетушка. - Даник - син Дана Відважного, мій братик названий. Добрий, хороший. Ми з ним листуємося-а! - і заголосила ще дужче.

- Та зажди ти! Усю сукню намочила! - І справді, на сукні в горошок з'явилася темна пляма. - Як же ви спілкуєтеся?

- Через голубі-ів!

- Ох і завела. Та вгамуйся нарешті! Ото вже ці примхливі принцеси!

Тишко заговтузився на холодній долівці.

- Ох і люди! - сказав він. - Базікають і базікають, спати не дають! - Він потягнувся всіма чотирма лапами й позіхнув.

Блимнуло крихітне полум'я. Загорілася свічка, яку хтось впустив додолу.

- Ой! - прошепотіла Нетушка й сіла на підлогу.

Світло промкнулося крізь щілинку під дверима до коридору й розбудило охоронців.

- А це що таке? - пролунали два металеві голоси відразу.

Двері відчинилися, і нети, товстий і тонкий, штовхаючи один одного, вдерлися до комірки.

Однак, побачивши дочку короля, вони нерішуче зупинились і навіть про всяк випадок виструнчилися. Товстий нет схилив квадратну голову й запитав, поглядаючи на крихітний язичок полум'я:

- Ваша високосте, вас прислав сюди його величність король?

Ох, якби Нетушка була трішки хитріша! Вона, звичайно, сказала б, що її прислав батько! Але все сталося так несподівано! Хто ж міг передбачити, що дракончик запалить стару забуту свічку?! Світло завжди будило нетів. А охоронців навіть Нетушка боялася.

- Я сама, - простодушно знизала плечима принцеса, - вони ж голодні.

- Тоді вас треба негайно доправити до батька, - відсунув плечем товстого нета тонкий. - Ви вже вибачте, але...

Він почав підступатися дедалі ближче, замочок клацнув, і за мить довелося б Нетушці опинитися в тонкому неті, якби не Тишко. Він обернувся боком і непомітно пхнув хвостом товстого нета на тонкого.

Тонкий мало не впав і, розлютившись, кинувся до напарника.

- Ти чого пхаєшся?

- Мене хтось іззаду штовхнув, - розгублено озираючись, відказав товстий.

Скориставшись тим, що обидва вони з подивом дивилися на двері, хитрий Тишко штовхнув хвостом тепер уже тонкого нета. І при цьому вигляд у нього був украй безневинний.

- Ага, то ти битися? - заволав товстий і вгатив тяжким кулаком супротивника в груди.

Рука його сковзнула, зачепила замочок, він відчинився, і товстий нет майже до пояса опинився в коробці нета тонкого. Намагаючись звільнитися від несподіваного

тягаря, тонкий почав задкувати; товстий знай молотив його вільною рукою по тулубу, аж таки витягнув голову й буцнув нею товариша просто в щелепу.

Тут почалася така бійка, такий залізний скрегіт, що Оксана забилася в куток, а Нетушка затулила вуха. І, до речі, даремно це зробила, тому що Тишко досить голосно кричав, щоб вона бігла додому.

- Припиніть! - крикнула на сердитих нетів Оксана. І теж вчинила неправильно.

Кричати на них було марно. Потрібно було просто світло погасити. Тоді нети відразу заспокоїлися б і, може, навіть заснули б. Вони в темряві відразу засинають. Але про це ніхто не подумав.

Усе це скінчилося тим, що Нетушку потягли до короля й доповіли, що його улюблена дочка хотіла допомогти втекти іноземцям.

- Негайно їй в село до тітки! - крикнув король. - Нехай вона там живе і п'є свіже молоко від такої великої, ну, яка з рогами. Вона ще "му-у" каже. І зараз же! І перевірити всі приміщення, прибрати всі вцілілі свічки, замкнути комірку на два оберти ключа, а ключ віддати мені!

- Приміщення перевіримо, свічки сховаємо, а дочку вашу не можемо відвести сьогодні до тітки... - несміливо заперечили нети. - Уночі можна заблукати, ваша величносте... і взагалі.

Вони хотіли сказати, що можуть дорогою заснути, але не наважилися.

- Гаразд, - сказав король.

Хоч у короля і була найнижча оцінка з міркування, він усе-таки намагався часом думати правильно і тепер, поміркувавши, вирішив, що таки небезпечно відправляти Нетушку вночі. Але зовсім не через цих соньків, а через данів. Дани, на відміну від нетів, не завжди вночі сплять. То в них карнавал, то Новий рік, то казки до ранку розповідають, то - і це вже зовсім дурість - солов'їв цілу ніч слухають. Можуть і викрасти доньку.

- Замкніть всі двері в палаці! Нехай вояки всіх стережуть!

Почула це Нетушка й посміхнулася. Король насупив брови й суворо запитав:

- Чому ви смієтеся, доню моя?

Принцеса низько вклонилася, а як вирівнялася, на обличчі її була не посмішка, а подив:

- Вам здалося, татуню любий. Я й не думала посміхатися.

Не могла ж Нетушка сказати, що її насмішив наказ "усіх стерегти". Тепер цілу ніч біля всіх дверей палацу, повкладавшись на підлозі біля стін, будуть до самого ранку хропіти вояки.

Король із підозрою глянув на неї, але в Нетушки було незворушне обличчя.

- На добраніч, доню моя.

- На добраніч, ваша величносте.

І вони розійшлися, кожне до своєї спальні.

Якби хтось за часину захотів зазирнути до обох спалень, він побачив би таке. Тицьнувшись носом у сіру тверду подушку, король спав велично й суворо - адже він і

вві сні залишався королем. А маленька Нетушка залізла з ногами в крісло й старанно виводила на папері записку Данику. Вона писала: "Завтра нападуть, стережіться". Це було дуже важко – стільки літер написати. Але Нетушка звела дух і таки дописала: "Дівчинка тут". А про Тишка вона не написала, не помістився Тишко на папері. Та й якщо про дівчинку написала, зрозуміло і так, що Тишко з нею, подумала собі Нетушка.

Клітка з голубами стояла в затишному місці. Нетушка обережно дістала білосніжного птаха, прив'язала до його ніжки згорнуту в трубочку записку й відчинила вікно.

Нети, на чолі зі своїм суворим королем Нетушем Першим, міцно спали. Ніхто не бачив, як стрімка біла плямка помчала просто до срібної межі, знайомим шляхом до сина Дана Відважного – іще маленького, але вже теж відважного Даника.

А Оксана з Тишком ніяк не могли заснути. Тишко без жодного задоволення проковтнув одне тістечко, а від другого відмовився. І знай перевертався з боку на бік.

У країні данів

Відразу за срібною межею шелестіла смарагдова трава, квітли червоні гвоздики, жовті й фіолетові тюльпани. Цокотіли коники, що стрибали в траві. Трохи далі квакали жаби – значить, там було невелике озерце або болітце. Блакитний вітер опустився на найбільший тюльпан і відразу ж почав на ньому розгойдуватися – це було улюблене його діло. Паркан згорнувся рулончиком, але цього разу не від радості, а щоб не потолочити таку красу. Тільки Славко не помічав нічого довкола. Він сів у траві, обхопив голову руками й думав. У його очах була тривога, світлий чубчик був скуйовджений, хлопчик раз у раз шморгав носом. Може, до чогось він і додумався б, але тут немов із-під землі з'явився дан – усміхнений здоровань у жовтій сорочці, підперезаній золотою стрічкою. Русяві кучері спадали на плечі, й Славко відразу згадав, що такого козака він бачив у книзі давніх казок.

– Добридень на нашій землі! – вклонився здоровань і, взявшись у боки, засміявся. – Бачив, як ви тікали.

Славко сумно зітхнув і понурих голову.

– Гаразд, гаразд, не сумуйте, – примирливо сказав дан і поплескав Славка по плечу.

Потім він озирнувся, взяв тоненьку травинку, пожував її, виплюнув і зробив такий висновок:

– Цікава у вас компанія. Поспішати ви поспішали, та запізналися. Не дуже запізналися, бо трохи й встигли. Ходімо, мабуть. – І він тугіше затягнув свій золотий пояс.

– Куди це нам іти, дозвольте поцікавитися? – запитав вітер, якому зовсім не хотілося залишати зручний і пружний тюльпан.

– Ходімо до Дана Відважного, або, як його ще називають, до Дана Данів! – показавши рівні білі зуби, всміхнувся здоровань. – Він розбереться, а може, й у пригоді стане.

Паркан пострибав, намагаючись не дуже толочити траву, вітер летів разом із легким барвистим метеликом і намагався зав'язати з ним приємну бесіду, а Славко

йшов поряд із здорованем, думаючи свою гірку думу.

Ішли вони полями, горами, густими лісами і прийшли до дерев'яного міста, де на кожному даху – півень, біля кожних воріт – Бровко або Красоля, а в кожному віконці – гожа дівчина. Що не двір – то сад, що не сад – то вишні, черешні, яблуні, абрикоси і щось там ще, самі придумайте. Хоч що придумаєте, усе в садах є. А на городах – редиска, морква, картопля, капуста й інша городина. А в середмісті аж палахкотить кришталевими вікнами високий дім із різьбленим ґанком, мідними дверима і позолоченими клямками. На ослоні коло нього два парубки в шахи грають, людей біля себе збирають.

І хлопчина меткий на ґаночку сидить.

Здоровань моргнув, хлопчина кивнув, зник за дверима й відразу ж повернувся.

– Прошу, – каже, – гості неждані, але все одно бажані, до Дана Відважного.

Славко, паркан і вітер переступили поріг.

Дан Відважний писав вірші, коли йому доповіли, що срібну межу перетнули три дивні чужинці й тепер Дан Здоровань веде їх до нього.

Дан Відважний відклав написане, потер великі засмаглі руки в рудих волосинах, розправив кучеряву світло-русяву бороду, виглянув у відчинене вікно й усміхнувся.

– Цілий день сьогодні чудове сонечко! Можна засмагати, сушити білизну, запасатися веснянками на літо! Можна пускати зайчиків і косити траву, збирати полуниці й...

Що він хотів сказати ще, назавжди залишиться невідомим, тому що цієї миті забіг меткий хлопчина й доповів, переступаючи з ноги на ногу. Адже бігти було – із ґанку до світлиці, а він розгін узяв кілометрів на два, ото ноги самі й танцювали – їм би ще побігати.

– Прийшли-завітали! – сповістив хлопчина.

– І хто ж такі? – запитав Дан Данів, завівши руки за спину. – Чи ти не роздивився?

– Як не роздивився, Відважний? – образився хлопчак. – Звичайно, роздивився. Один із них – що є, що ні, другий – то великий, то маленький, а третій – майже як дан, тільки сумний дуже.

Історія не зберегла документів про те, як навчався Дан Данів, але я вважаю, що із міркування в нього була найвища оцінка, тому що він відразу здогадався, хто такі прибульці.

– Гукай їх сюди, – звелів Відважний і сів на широкий лаві, яку сам, у вільний від державної роботи час, змайстрував.

Ось тоді й увійшли до нього троє друзів.

Дан Відважний усміхнувся блакитному вітру, замислено глянув на паркан і лагідно звернувся до Славка:

– Очі в тебе ясні, правдиві. Волосся скуйовджене, значить, думаєш-думаєш і знай потилицю чухаєш, вигляд сумний, і носом шморгаєш. Бачу, лихо тебе спіткало. Кажі.

– Неті вкрали Оксану і Тишка, – понуро повідомив Славко, – а як їх виручити, не знаю. Тільки клац! – і слід пропав.

Насупився Відважний. Багато зла завдали білому світу ці бездушні нети. Не знають вони ні любові, ні співчуття. Хочуть, щоб скрізь була сірість, щоб панував відчай, щоб ніхто не сміявся, не тішився.

- Ну що ж, - сказав, подумавши, Дан Данів. - Спробуємо завтра вранці викликати Нетуша Першого на переговори. Може, віддасть твоїх друзів за викуп.

- Викуп - це що? - запитав вітер, що вже встиг осідлати іванця-киванця на підвіконні. Хоч як нахилий ту ляльку, вона все одно стає прямо. Покладеш її, а вона вже й підвелася, стоїть та всміхається. Ото вітер і розгойдував її, але жодного слівця з розмови не прогавив.

- Викуп - це коли вимагають щось за щось, - пояснив Дан Данів.

- Але в нас нічого немає! - розвів руками Славко.

- У вас немає, у нас є, - відказав русявий богатир.

Славко хотів запитати, що він має на увазі, але вирішив зачекати: захоче - сам розповість. Погладив бороду Відважний, зітхнув:

- Дві речі цінуються в країні нетів - олія для смолоскипів і сіра фарба. Олією володіє особисто король, коштує вона дуже дорого. Нети вкладаються спати, щойно настає темрява. Це допомагає Нетушу тримати в покорі свій народ. Удень можна все вистежити й дізнатися, а вночі усі сплять.

- А навіщо нетам сіра фарба? - запитав так, зі звичайної цікавості, вітер. У нього склався власний план звільнення Оксани і Тишка.

- Нети фарбують сірим усе у своїй державі: будинки, одяг, столи та стільці, чашки, волосся, черевики й навіть білі хмари, які пропливають над ними! Але найголовніше - із цієї фарби вони роблять таємну зброю, - пояснив Дан Данів. І додав: - Для викупу ми можемо запропонувати їм олію для смолоскипів. Є одне джерело в наших гаях.

Усміхнувся Дан Відважний та й сказав лагідно друзям:

- Ідіть відпочивати. Ніч-матінка дасть пораду. Хлопчино, проведи гостей до просторої хати, нехай до ранку сил набираються.

Хлопчина до світлиці забіг, гостей із собою запросив, до хати попровадив і спати поклав.

Вітер на пуховій подушці вмотивувався, паркан хотів розгорнутися, та сон його зморив, так рулончиком і заснув. Тільки Славко ще довго вовтузився, ліжко під ним рипіло й похитувалося, але врешті й він заснув.

Одна голова добре, а шість - краще

Відважному Дану снився гарний сон. Нібито він пішов порибалити, закинув вудки до чистого глибокого озера, і йому щастило. Величезна щука вже лежала на піску, а на другій вудці смикався великий вусатий сом.

І тут його розбудили. Маленький Даник вбіг до спальні й заволав не своїм голосом:

- Тату, тату, прокинься швидше, термінова звістка!

Відважний сів на ліжку, протер очі й лягнув сина нижче спини.

- Якщо тобі сниться сон, то дивися його сам, а не галасуй. Марш до ліжка! - І заплющив очі, сподіваючись, що ще встигне витягнути на берег гладкого ледачого

сома.

Але Даник не відступався.

- Я правду кажу! - він простягнув листа, написаного Нетушкою. - Читай!

Почухавши бороду й недовіжливо подивившись на сина, Дан Данів узяв листа в руки.

- Ага, - озвався він, - я завжди казав, що треба бути у всьому обізнаним... Спасибі тобі, мій маленький гусаче.

- Ніякий я не гусак, - трохи образився Даник, і його рожеві вуха настовбурчилися від досади.

Відважний лагідно посміхнувся до малого.

- Є така легенда, що гуси врятували Рим. Вони заґелґотіли вночі й усіх побудили. Ворогам не вдалося підкрастися до міста непомітно.

- Усе одно я не гусак, - опирався Даник.

Батько підхопив його на руки, підкинув мало не до стелі і погодився:

- Звичайно, ти не гусак. Ти орел у мене!

Він покрутив записку й так, і сяк.

- Хто ж тобі повідомив, і чи можна вірити цьому листу?

- Мені повідомив друг! - твердо сказав Даник.

Відважний примружив одне око - чи не з'явиться сом? Але сом не з'являвся. Він зник разом із озером, вудками й навіть уже спійманою щукою.

- Ну якщо так, то скликаємо військову нараду. Гей, хлопчино!

Хлопчина ніби й не спав: очі чорненькі, блискучі, як хрущі, ото тільки не гудуть. Щічки з ямочками, усмішка наготові, штанці підтягнуті - куди бігти?

- Клич Дана Здорованя і друга дівчинки, яка до полону потрапила. Його це теж стосується.

Даник заліз у батькове ліжко, вкрився до самого носа і лежав тихесенько, щоб не прогнали.

- Вибачте, ви так голосно розмовляли, що я все чув, - запливаючи до кімнати, прошелестів блакитний вітер. - І знаєте, дещо вигдавав.

Переставляючи дощечки, через поріг переліз паркан і став півколом біля крісла, де зазвичай сидів Дан Данів. Зараз він, правда, там не сидів, а стояв біля дзеркала, поправляв сорочку.

- Як я розумію, зараз з'явиться третій.

Наче відгукнувшись на ці слова, увійшов Славко. Обличчя його було бліде, змарніле, але погляд твердий, наче він раптом подорослішав.

Дан Здоровань уже дві хвилини стояв біля вікна й чекав, що скаже Відважний. А той застібнув червоні чоботи з високими халявами, вбрався в королівську одіж, розчесав бороду, і в погляді його зблиснула рішучість та ясність думки.

Уважно озирнувшись присутніх і запросив сідати.

- Сідайте всі. Одна голова добре, а шість - краще. Будемо думати. Даник сповістив нам... Данику, де ти?

Як вихором здуло Даника з ліжка. Ось уже стоїть у нічній сорочці, але такий бравий вигляд у нього, наче зараз готовий хоч у бій, хоч у розвідку.

- Доповідай! - Відважний сидить у кріслі, ногу за ногу заклав, руки на колінах, голова гордо назад відкинута.

Даник не дарма був королівським сином. І поглядом схожий, і поставою. Заговорив розважливо й неквапливо.

- Завтра може статися лихо. Можуть згаснути яскраві зірочки, зелене із сірим змішається. І ще там є живе, якому потрібно бути зовсім в іншому місці.

Доповів та стоїть виструнчившись. Звик до порядку і тримається гідно.

- Молодець. Вільний.

Даник знову в ліжку. Але вже не ліг - сів скраєчку і завмер.

Узагалі дани воювати не любили, непотрібна це була для них справа. Але їм часто доводилося захищатися від нетів, що промикалися до їхнього краю й капості різні коїли. Такі от неспокійні сусіди дісталися данам! Тому - що поробиш! - разом із посадами головного садівника, головного управителя птахів і метеликів, головного спостерігача за гарною погодою була в данів і посада головного військового радника. А головним військовим радником, як ви, напевно, здогадалися, був Дан Здоровань.

- Усі чули? - Відважний турботливо посадив на підвіконня крихітку-павучка, який спустився зі стелі. Павучок задріботів тонкими ніжками і побіг у садок. - Зовсім знахабніли, хочуть срібну межу перейти.

- Не бувати цьому, Відважний! - вигукнув Дан Здоровань. - Уздовж кордону станемо, нікого не пустимо.

- Уздовж кордону - це добре, - блакитний вітер вплив на середину кімнати, - але я тут на дозвіллі дещо придумав, про що вже мав честь вам доповідати.

- Там Оксана з Тишком! - не втерпів Славко. Він почувався винним у тому, що вони влипли в халепу, і тепер нічого не пошкодував би, аби лиш їх урятувати.

- Авжеж, либонь, цього разу їм не викуп потрібен, - замислено промовив Дан Данів. - Тут справа серйозніша.

- Ось я і пропоную серйозне діло. Не забувайте, будь ласка, що я й сам у цьому зацікавлений - адже дівчинка забрала мій чарівний капелюх.

- Може, потрібно перепливти річку, то я готовий, - прорипів паркан і переставив усі свої дощечки, намагаючись при цьому не подряпати підлогу.

- Пливти потрібно, але не річкою, - ухильно відповів блакитний вітер. - Так ось, мій чарівний капелюх дуже багато для мене значить. Річ в тому, що капелюх, який опинився в дівчинки, незвичний...

- Ти ж обіцяв розповісти про свій план, - урвав його Славко. - Про капелюх ми потім поговоримо.

Однак Відважний розсудив інакше. Він покликав хлопчину і наказав йому принести іншого капелюха. За хвилю вітру вручили фантастичний витвір із пір'я, квітів, хитромудрих візерунків із вовняних ниток і з барвистою китичкою вгорі.

Поряд із таким головним убором його капелюх, який, як ви пам'ятаєте, був схожий

на прану-перепрану панамку, здавався б узагалі таким, ніби його бегемот жував-жував та й виплюнув.

Вітер помацав ту дивовижну річ, подув на кожну пір'їнку і квіточку, зітхнув і відмовився.

- Якщо я візьму цей пречудовий дарунок, - зауважив вітер, - то можу забути про свого старенького капелюха. А я до нього звик.

Славко нервував. Вони клопоталися дрібницями. Час минав, а ще ніхто нічого не запропонував.

Але тут вітер став надзвичайно серйозним і попросив усіх нахилитися до нього.

- Я довіряю вам велику військову хитрість, - прошелестів він ледь чутно, - і потрібно дотримуватися секретності! Я пропоную...

Та цієї миті, любі мої читальники, у мене в кухні збігло молоко. Поки я хапала каструлю, здувала піну, вітер уже все розповів. Головний радник записав план операції до грубенького блокнота. Славко про щось розмовляв із Даном Відважним, а паркан то згортався, то розгортався від хвилювання.

Я кинулася до Даника, щоб розпитати, про що все-таки домовилися, але Даник міцно спав, загорнувшись у теплу татову ковдру.

Нічого не залишалось, як чекати до ранку, коли все стане зрозуміле.

Напередодні вирішального дня

У королівстві Нетуша вночі темно й безлюдно. Немає кущів, де могло б зачaitися довговухе зайчєня, немає трави, де міг би прошурхотіти вуж, немає квітки, де могла б сісти бджола. Спить король, сплять його вірні вояки. Нетушка згорнулася клубочком і теж спить. Завтра її одвезуть у село, до тітки, і королівська дочка заснула, так і не вирішивши, добре це чи погано. Заснула Оксана, притулившись до колючої Тишкової голови, а Тишко, щоб не подряпати дівчинку, намагався лише дрімати. Але над ранок і він міцно заснув.

Тільки величезний старий баобаб не спить. Його грубі гілляки розучилися гойдатися, давно не дає він плодів, і взагалі часом забуває баобаб, що він - дерево. Багато-багато років тому, коли вперше його кора репнула в одному місці, а потім тріщина почала глибшати, він іще не знав, до чого це призведе. Тріщина перетворилася на дупло, дупло ставало дедалі глибшим, сягало самісінького осердя, а згодом - і коріння. І настав день, коли вперше в дупло плигнув пес та й не зміг вилізти відтіля. Витягнули його за три дні, тому що він страшенно гавкав, кричав по-собачому "Допоможіть!". І неможливо було не почути його.

А потім туди опустили мотузяною драбиною злочинця, давали йому трохи їжі й води, і вийшов він із дупла вже старим дідом. Отак баобаб зробився в'язницею. Баобаб не спав, але темними ночами до нього приходили спогади. Про те, як він був зовсім маленьким деревцем і довкола нього завжди гралися малюки, на гілках сиділи птахи, а жінки збирали з його гілля смачні плоди. Вчені стверджують, що баобаби живуть п'ять тисяч років. Цей баобаб був дуже старий, може, йому й було вже стільки літ. Уявляєте, скільки різного можна побачити й запам'ятати за п'ять тисяч років?! Тільки згадує!

Старе дерево навіть по-своєму любило своїх бранців, звикало до їхніх голосів і вподобань. Йому було шкода, коли вони покидали його: одні вмирали, інших відвозили кудись, але ніколи ніхто не повертався до баобаба, і від того йому було трохи сумно.

Він чув, як нети говорили про дівчинку й зелене чудовисько, яких мають запроторити до в'язниці, й цієї ночі він думав про них: які вони й чи надовго до нього. Про чудовисько він нічого не міг вигадати, а про дівчинку – міг. Він знав, що дівчинка – це маленька людина, якій ще треба рости й рости. Значить, вона може довго жити в нього в дуплі, тож старому баобабу буде не так сумно...

Удосвіта відчинилися двері, до комірки увійшов заспаний нет і сказав:

– Приготуйтеся. Ти, дівчинко, поправ свій бант і всміхайся. А ти, що скидаєшся на дворягу, постарайся мати приємніший вигляд. Король вшанує вас великою милістю – він особисто буде присутній під час ув'язнення.

– І йому не соромно?! – крикнула нету Оксана. – Хіба можна маленьких ув'язняти... ув'язувати...

– Засовувати до дупла! – підказав Тишко.

– Так, засовувати! До темного дупла! Баобаба! – вигукнула Оксана, наступаючи на товстого нета. – І ще особисто!

– І ще король!

– Але це ж велика честь для вас! – пробурмотів нет і зник за дверима.

– Дивно, – зітхнула Оксана. – Ніколи не припускала, що таке може бути насправді! Треба ж додуматися – та ще й хтозна-чому – до в'язниці!

Оксана погладила дракончика і сказала:

– Ну, що ж, давай вмиватися, причісуватися. Мене мама вчила. Хоч що там станеться, треба завжди дати собі лад.

– Мені причісувати нічого, – Тишко трусонув зеленими лусочками. – А вмиватися я люблю, – і він почав себе вилизувати довгим шорстким язиком.

А в цей час уздовж срібної межі, що ділила дві країни, марширували мовчазні нети.

Велика військова хитрість

Уздовж кордону поміж країнами данів і нетів, позначеного срібною межею, збиралося військо. Слід у слід ішли нети. Один зупинявся, потім другий – і так на однаковій відстані уздовж усієї срібної межі стояли нети. Неначе хтось розставив великі поштові скриньки.

Ними командував Нет Клишоногий. Накульгуючи, ходив він біля самої межі, уважно придивляючись до зелених кущів, які росли зовсім поруч. Здавалося, ще трохи – і він стане рачки й почне принохуватися до буйної рослинності за межею, хоча незрозуміло, навіщо це йому.

З іншого боку йшли рівними рядами дани. Попереду – Дан Здоровань. Так і йшов він у жовтій сорочці, підперезаній золотою стрічкою, ішов, посміхався, пісеньку насвистував. І не тому, що війни не боявся, а тому, що життя любив – сонечко ясне, дощик благодатний, траву зелену, квіточки-волошки, пташечок і все, що на білому світі радість приносить.

У супроводі кількох нетів до межі наблизився Нет Похмурий. Підійшов і Дан Здоровань. Тільки срібна межа розділяла їх. Дан ввічливо вклонився. Нет подумав трохи і теж кивнув.

Нет Похмурий почав перший.

- Учора, - сказав він, не кліпаючи червоними недобрими очима, - до нас із вашого боку пробралися шпигуни.

- Які шпигуни? - усміхнувся дан. - Дівчинку і дракончика схопили ваші вояки. Ви їх ліпше відпустили б.

Славко стояв зовсім поруч із Даном Здорованем, але йому суворо заборонили втручатися в перемовини. "Щось не так скажеш, і всю справу зіпсуєш. Ти ж дуже нервуєш", - пояснювали йому дани.

Зараз Славко зціпив зуби, щоб мовчати. Але це так важко! Йому хотілося крикнути: "Віддайте моїх друзів негайно!" Але він мовчав.

Вітер із парканом розташувалися неподалік. Точніше, розташувався паркан, а вітерець раз у раз шугав то в один, то в інший бік, виглядаючи щось таке, що тільки йому й було відоме.

- Ми зловили ваших шпигунів, - провадив Нет Похмурий. - А хто вони - дівчатка чи дракони - нас не стосується. Король Нетуш Перший засудив їх на довічне ув'язнення в королівській в'язниці. Це почесна темниця в старому баобабі, призначена для важливих державних злочинців. Велика честь для ваших шпигунів.

- Довічне - це що? - запитав вітер у Славка, несподівано сівши йому на плече.

Славко тихенько пробурмотів:

- Довічне - значить на все життя.

- Нічого собі! - свиснув вітер і полетів поділитися повідомленням із парканом.

Посуворішало обличчя Дана Здорованя, навіть русьві кучері потемніли.

- Як же ви, не розібравшись, таке покарання дітям вигадали? - запитав він, ледь стримуючи гнів.

- Так вирішив король! - підняв руку Нет Похмурий і поспішив додати: - Але король згоден відпустити їх за викуп.

- Який? - коротко запитав Дан Здоровань.

Якби його воля, він залюбки урвав би перемовини із цим самовпевненим нетом.

- Олія для смолоскипів, - відповів Нет Похмурий.

- Ми так і думали, - спокійно мовив Дан Здоровань. - Я перекажу ваші слова Дану Відважному. А ви обіцяйте поки що не чіпати дівчинку і дракончика.

- Обіцяю! - знову підняв руку нет і посміхнувся.

Не сподобалася Дану Здорованю ця посмішка, але нічого не вдієш - треба потерпіти.

- Який термін ви даєте? - запитав він наостанок.

- До завтрашнього ранку! - негайно відповів нет.

- Покладаємося на ваше слово, - сказав Дан Здоровань і вклонився, даючи зрозуміти, що перемовини закінчені.

- Я дію від імені короля! - ухильно відповів той.

Дан Здоровань відійшов від срібної межі. Славко, недовіжливо озираючись, пішов за ним. Відступила від кордону решта данів.

Головний військовий радник ішов і думав: як добре, що йому все-таки вдалося домовитися про відстрочення до завтрашнього ранку, уникнути битви. Слід негайно спорядити данів до джерела, і вже завтра вранці бранці будуть на волі.

- Не сумуй, друже, завтра радітимеш, - так сказав хлопчикові Дан Здоровань.

Славко сумно посміхнувся. Він твердо вирішив просити Дана Відважного відпустити його до лісу по ту олію і хотів сказати про це Дану Здорованю, але цієї миті пролунав відчайдушний свист блакитного вітру:

- Бережис-ся!

Разом озирнулися всі дани, відскочив убік паркан, злякавшись, що зараз помчать на нетів дани й затопчуть його.

Підступні нети за помахом руки Клишоногого відчинили замки, і з їхніх бездонних тулубів вистромилися дула гармат. Удруге махнув Клишоногий - пролунав гуркіт. Липкими кляксами падала на зелену траву, червоні тюльпани, білі ромашки сіра фарба, розповзалася отруйним чудовиськом і нищила зелень, залишаючи після себе голу неживу землю.

- Оце таке твоє слово, клятий ящику?! - вигукнув Дан Здоровань і кинувся вперед.

За ним, вихоплюючи темні кулі, бігли дани. "Гранати, - подумав Славко, прямуючи разом з усіма. - А в мене нічого немає!"

Повз нього пролетіла сіра клякса й потрапила на чобіт молодому дану, який біг поруч. Молодик одним рухом скинув чобіт, що розповзався просто на очах, і побіг в одному. Славко із жахом побачив, як за мить від чобота залишилося безформне зібгане дрантя. І повітря відразу просякло огидним смородом. Так ось навіщо потрібна їм сіра фарба! Ось що вони з неї роблять!

"Який же засіб є в данів, щоб боротися з такими отруйними кляксами?" - подумав Славко, намагаючись не відставати від данів і розуміючи, що зовсім беззбройний.

І тут почув несподівано гучні вигуки Дана Здорованя.

- Го-оп! - кричав дан і жбурляв темні кулі в нетів.

- Го-оп! - вигукували слідом за ним дани й теж кидали кулі в підступного ворога.

Але там, куди падали кулі, не було ні вибуху, ні сірої фарби з неприємним запахом. Із куль висипалися... квіти, крихітні саджанці дерев і чагарників, різне насіння. Ледве торкнувшись землі, вони пускали довгі чіпкі корінці й росли надзвичайно швидко, щоб встигнути зміцніти там, звідки їх колись вигнали.

На молоденьких гілках дерев, які тяглися до сонця, застрибали білки, у листі заспівали птахи, над яскравими запашними квітами запурхали метелики.

- Го-оп! - вигукнув Дан Здоровань і жбурнув величезну кулю просто під ноги Нету Похмурому.

Із кулі вилялося прозоре озеро, і в ньому захлюпали плавцями золоті рибки. Нет тікав мов заєць! Порожнє місце, де щойно стояли нети, перетворювалося на квітучі

клумби й густі чагарники, на тінисті алеї і смарагдові трав'яні моріжки.

Одна куля влучила просто у вояка, і голова його прикрасилася вінком із білих із жовтим сердечком ромашок, а в іншого на плечі дзвінко заспівала синичка.

Клишоногий іще намагався командувати, але його вже ніхто не слухався.

Побачивши, як ганебно тікає Нет Похмурий, більшість перелякано відступила, а ті, хто лишився, здивовано роззиралися довкруги, згадуючи давно забутий краєвид своєї землі, що так несподівано повернувся з небуття.

Тоді вірний служака Клишоногий у відчаї схопився за свої замки, щоб кого-небудь заарештувати, але замки не відмикалися, бо навколо них поплівся пахучий горошок, а в найбільшому замку з трьома язичками оселилися діловиті мурашки. Вони вже встигли затягнути туди конопляну насінину.

Славко аж розреготався з того, як розгубилося грізне військо.

- Так вам і треба! - кричав він і навіть пританцьовував од задоволення.

- Нам потрібно випередити їх! - тихо сказав йому на вухо блакитний вітер.

- Кого? - не зрозумів Славко.

- Переможених. Ми повинні встигнути врятувати Оксану і Тишка. Поки дістанемося до палацу, вони можуть із ними розправитися! - Вітер мимохідь скуйовдив Славкову шевелюру.

"Що ж це я розвеселився?!" - винувато подумав хлопчик і сказав уголос:

- Біжімо!

- Ви повільно бігаєте, - облітаючи спалену сірою фарбою галявину із загиблими квітами, прошелестів вітер. - У мене є одна ідея. Ну ж бо ставай на паркан!

Нічого не розуміючи, Славко став на зелені дощечки. Вітер розтікся краєм паркану, дмухнув, паркан захитався, піднявся і - полетів!

- Чудово! - вигукнув Славко.

- Сиди спокійно, не такі вже ви й легенькі, - пробурчав знизу блакитний вітер.

- Ніколи не думав, що вмію літати! - тільки і зміг вимовити паркан.

- Це дуже просто, - сказав вітер паркану. - Я тебе піднімаю в повітря, а далі ти керуй сам.

- Гей, ви куди? - погукав друзів Дан Здоровань, який несподівано з'явився поруч. Обличчя його аж пашіло. - Тепер нехай начуваються! Зелена хвиля накриє цю сіру пустелю. А ми відрядимо послів до Нетуша Першого й вимагатимемо звільнити бранців.

- Дякую за все! - крикнув Славко, бо паркан повільно, але все ж таки віддалявся від дана. - Тепер ми вже самі! Ми поспішаємо!

Дан щось крикнув, але слів не було чути; він це зрозумів і помахав услід відразу двома руками. Потім обернувся до своїх вірних данів, сказав їм щось, і вони хором крикнули так голосно, що не можна було не почути:

- Чекаємо вас у гості! Успіху вам!

Згори було видно, як трави та чагарники, немов зелена хвиля, мало на п'яти не наступали нетам, що тікали від кордону.

- Ану тримайся! - хвацько крикнув вітер, і паркан-самоліт помчав, ніби швидкісний

лайнера, лишивши далеко позаду поле битви.

А в цей час король Нетуш Перший, який нічого не знав і навіть не підозрював про свою поразку, готувався ув'язнити бранців у старому баобабі.

Знову всі разом

Тишко й Оксана йшли поміж рядами мовчазних нетів. Час від часу вартівці гамселили себе короткими паличками, й лунав глухий звук: "Бум-м!"

Обличчя Нетуша Першого було блідіше, ніж звичайно. Худа рука нервово смикала ґудзик сірого мундира, аж геть відірвала його. Він відкинув ґудзика убік і взявся до другого. Король сидів на балконі свого палацу, звідки все було чудово видно. Взагалі в його королівстві було багато балконів. Вони спеціально будувалися в найнесподіваніших місцях, щоб нети могли підглядати один за одним і все підслуховувати. Щоб здалеку можна було побачити "порушника" – травинку або пташине гніздо.

"Балкони – це безпека королівства", – любив казати король. Він придумав складаний балкон, якого можна було встановити навіть на телеграфному стовпі.

Зараз король нервував, бо не був певен, що чинить правильно, кидаючи бранців до в'язниці. Адже Оксана нагадувала йому Нетушку, а Нетушку, як ми вже знаємо, король дуже любив. Він так і не навчився міркувати, тож думки його плуталися. То йому здавалося, що прибульців потрібно відпустити, то він доходив висновку, що відпускати їх ніяк не можна. "Дівчинка поводитися дуже зухвало. Так, мабуть, і слуги почнуть грубіянити!" – казав він собі. І тому бліднув, зітхав і відривав ґудзики з мундира.

Оксана з Тишком ішли до баобаба, і їм здавалося, що змінити їхню долю неможливо.

Оксана поглядала на всі боки, сподіваючись побачити Нетушку. Але її відправили до тітки в село. Так повелів король.

А насправді він боявся, що Нетушка заступиться за дівчинку і він не зможе встояти перед її проханням.

"Бідна доня, – думав король, – вона, напевно, гірко плаче дорогою. Та що вдієш?! Не завжди може король рахуватися зі сльозами навіть власної дочки!"

А Нетушка вкотре перечитувала по складах відповідь Даника: "Спасибі, дівчинку врятуємо, незабаром побачимося".

– Незабаром побачимося! – із радістю повторювала Нетушка.

Два нети везли її в колясці до далекої тітки, рідної сестри короля, такої ж негарної й сердитої. Але принцеса намагалася про це не думати. Вона згадувала свого друга Даника. Далеко від палацу, в потаємних місцях, Нетушка перебігала срібну межу, де її чекав Даник. Вони гуляли лісом, купалися в озері, слухали пташине щебетання.

– Коли я виросту, то обов'язково поверну додому всі квіти, трави, всіх птахів та звірят! – казала Нетушка.

– А я тобі допоможу, – додавав Даник.

Одного разу вона сплела вінок із польових квітів, наділа на голову й раптом заплакала.

- Ти чого? - злякався Даник.

А Нетушка згадала маму, веселу Данку. Це мама навчила доньку співати, танцювати й любити природу.

Чому вона обрала чоловіком Нетуша, який прогнав усіх соловейків і всі тюльпани? Може, раніше він був хороший? А тепер король став підозріливий, неусміхнений, і від нього в королівстві тільки туга була та смуток.

Поки Нетушка віддалялася від палацу, паркан підлітав до палацу. Летів він безгучно, а королю й на думку не спадало дивитися в небо. Він дивився на бранців, які повільно наближалися до баобаба.

Вхід до дупла був оббитий жовтим металом, який тьмяно виблискував на сонці. Здавалося, до стовбура прикріпили чорне полотно в жовтій рамі, а намалювати щось забули. До нижнього краю дупла кріпилися сходи з широкими сходишками, які заберуть, коли бранці опиняться в непроглядній пітьмі.

Оксана раптом згадала, що вони з Тишком не снідали. Понишпорила в одній кишені - чи не завалялася там цукерочка. Немає нічого. У другій кишені... Друга була застебнута шпилькою. "А, - згадала Оксана, - це ж капелюх вітру в мене тут лежить, - і зітхнула. - Може, він і справді чарівний. Але, напевне, це дурниці. Підібрав десь стару панамку й тішиться. Смішний блакитний вітре, де ти зараз? Де Славко? Чи прийдете ви нам на допомогу?"

А Тишко думав про інше. Він давно напав би на нетів, але Оксана цього йому не дозволила. Мацав він зуба язиком і відчував, як той хитається. Але ще дужче він відчував тепло, яке час від часу з'являлось у нього в пащі. Ви ж, звичайно, знаєте, що в драконів із пащі вилітає полум'я, коли вони сердяться й показують гострі зуби. Правда, Тишко ще ріс і полум'я в нього було невелике.

А нетів було багато. Та й Оксана не вміла пускати з рота вогонь і дим, а Тишкові одному з усіма, мабуть, не впоратися. Ото якби Славко був тут...

Так вони йшли, думаючи кожен про своє і сподіваючись. Правда, Тишкові заважав зосередитися зуб. Він його відволікав. Отак, під тривожне бумкання, вони дедалі ближче підходили до величезного баобаба.

Два наймоторніші нети піднялися до краю дупла. Одною рукою вони трималися за гілляки, а другою хотіли схопити бранців, як тільки вони піднімуться до входу.

Процесія наближалася до дерева. Коли Оксана близенько побачила величезний, як стіна, баобаб і темний провал у ньому, їй стало моторошно. Жарти жартами, а так і справді навіки можна до в'язниці потрапити.

- Оксанко, дозволь, я ширше роззявлю пащу, - пошепки попросив Тишко й неголосно загарчав, - треба ризикнути.

І він замахав хвостом. Оксана хотіла щось відповісти, але раптом гучно чхнула. Хоча від палацу до баобаба було не так далеко, та її сукня в горошок, і блакитний бант, й босі ноги вже були в пилюці. Від кожного кроку здіймалася курява, і тому все навколо було сіре.

- Будьте здорові! - ввічливо крикнув король зі свого балкона.

Оксана озирнулась і кивнула:

- Постараюся, ваша величносте.

Нети дрібно застукотіли паличками, просто-таки загрюкали від захвату.

- Ото чемний, ото вихований, ото великодушний наш король! Він побажав здоров'я полонянці, яку зараз укинуть до в'язниці!

І дивно, що дівчинка почула крізь той гамір тихий голос, що пролунав згори:

- Оксано, увага!

Іще не зрозумівши, у чому річ, вона про всяк випадок обхопила дракончика, і тієї ж миті їх підняв блакитний вітер і посадив на паркан-самоліт. Паркан злетів догори, залишаючи внизу натовп розгублених охоронців, короля із роззявленим від подиву ротом, сходи біля баобаба та двох нетів, які випустили з рук гілляки і стрімголов скотилися вниз. А Тишко заволав, щоправда, трохи запізно:

- А-а, розбишаки, не вийшло! Ось я наступного разу вам покажу!

І він так войовниче замахав хвостом, що Славко його зупинив:

- Обережніше, а то ми впадемо!

- От добре, що ви нас врятували! - обняла Славка Оксана й міцно поцілувала в щоку.

- Ото ще! - одвернувся Славко й підтягнув шорти. - Що за звичка оце в дівчат?! Як нагода, так і цілуються!

Але відчувалося, що йому все-таки приємно.

Тишко обернувся до Славка й лизнув його в щоку з іншого боку. Щока в хлопця виявилася гірка, напевно, від пилу.

Отак щасливо виплуталися вони з тієї халепи. Щоправда, не попрощалися з Нетушкою, та нічого не вдієш. Зате їй подарували ліси, і луки, і троянди, і навіть білого лебедя на озері. Не так і легко тепер буде королю розправитися з природою. Нетушка тепер не така вже маленька, усе-таки шість років, заступиться.

Порятунок так потішив друзів, що вони зовсім забули про недоброго короля.

А він перший отямився, підвівся і громовим голосом звелів:

- Увімкнути на повну потужність головний скликач!

Король упізнав паркана-втікача. І знайшов, як його покарати, а заразом і його друзям носа втерти. Найвище вікно палацу, що досі було затулене віконницями, відчинилося, і з нього висунулася величезна сіра підкова. Це й був головний скликач. Нети боялися його понад усе на світі, тому що він паралізував їхню волю і, хоч де вони були, тягнув їх до палацу з могутньою, нездоланною, таємничою силою. Якщо вони бігли до скликача не досить швидко, він валив їх додолу, і вони пересувалися навлежачки або котилися, хоч і не хотіли того. Тому так перелякано завмерли нети, почувши грізний наказ короля.

Але цього разу підкову було спрямовано в небо, услід за втікачами.

Славко першим розгадав таємницю скликана.

- Не бійтеся! - вигукнув він. - Ця штуківина - величезний магніт! Нічого не може він нам зробити! Ми ж не залізни!

- Але давайте все-таки летіти швидше, - благально прошепотіла Оксана, ніяково всміхаючись. Не дуже приємно, коли на тебе націлили зброю, нехай і нешкідливу.

- Нам тільки перелетіти цю невелику гору - і ми покинемо королівство Нетуша, - дивлячись уперед, сказав Тишко.

Іще трохи - і гора опинилася під ними.

- Ур-ра! - закричала Оксана й показала всьому королівству "довгого півня". - Що, зловили?!

Вам ніколи не показували "довгого півня"? Кажуть, це дуже образливо. А робиться воно просто: приставляють великого пальця правої руки до носа, а мізинця - до великого пальця лівої руки й махають усіма пальцями. Схоже на півнячий гребінь, але бачити це неприємно. Надто ж, якщо при цьому ще й язика показують. Стара, відома дражнилка. Нетуш Перший ледь не луснув з досади - адже він понад усе на світі боявся насмішок!

Звідки було знати друзям, що святкувати успіх зарано?

Іще звучало в повітрі Оксанине "Ур-ра!", аж паркан здригнувся, щось у ньому тоскно затріщало, потім - іще...

- Тримайте дощечки! - вигукнув Славко. - Магніт витягає цвяхи!

Бідний паркан почав розпадатися. Цвяхи вилітали з нього і, як маленькі олівчики, стрімко мчали до скликача. Блакитний вітер став майже невидимий від зусиль, адже йому доводилось утримувати в повітрі тепер усіх нарізно. Сили його вичерпалися. Мандрівники, які щойно перелетіли невисоку гору, стрімголов покотилися до її підніжжя. Тишко важко дихав, облизуючи забиті місця. Оксана шукала свого банта, що невідомо куди подівся. А Славко, ледь підхопившись на ноги, разом із вітром кинувся збирати розсипані схилом дощечки, щоб не пропав зовсім вірний їхній друг - паркан.

Навколо були колючі чагарники, що вирости прямо серед каміння, а внизу - долина, де видніло невелике селище з поодинокими присадкуватими будиночками, такими низенькими, що тільки дахи темніли.

І знову нети...

Королівство нетів залишилося позаду. Але труднощі поки не минали. Паркан без цвяхів складався тепер із окремих дощечок. Славко зв'язав його своїм поясом із морською пряжкою та Оксаниною стрічкою. Чималенький клумак вийшов. Ніс його на собі Тишко.

Іти кам'янистою стежкою було важко, ноги ковзали й чіплялися за каменюки. Оксана чвалала ззаду, вигляд у неї був сумний і втомлений.

Тільки блакитний вітер уже встиг відпочити. Він торкнувся Оксаниної щоки і прошелестів їй на вухо:

- А мій чарівний капелюх ти не загубила?

- Та забори його, будь ласка! - розсердилася Оксана. - Тягаємо його, бережемо, а він, може, зовсім і не чарівний!

- Може, - незворушно погодився вітер. - Але я до нього звик.

І він обережно взяв пошарпану панамку.

- Їсти хочеться, - зітхнула дівчинка. - Там, у комірці, одне тістечко залишилося. Я Тишкові пропонувала, він відмовився, так воно й лежить там у кутку, на столику.

- Спустимося в долину, може, там нас нагодують, - невпевнено сказав Славко, щоб підбадьорити всіх.

- А може, і самих з'їдять, - зауважив вітер.

- Тобі що, порожнечу не з'їдять! У тебе і їсти нічого, хіба що твій капелюх, - буркнув Тишко.

- А тобі неодмінно потрібна компанія, зелена відбивна? - вітер кинув у дракончика жменю камінців.

- Припиніть негайно! - гримнув на них Славко. - Знайшли час!

Мандрівники вийшли до незвичайного одноповерхового будинку, схожого на кам'яний барак без вікон. Навколо нього була сіра стіна, в якій начебто не було дверей.

- Як ти думаєш, що це таке? - мимоволі приглушивши голос, запитала Оксана Славка. Вона з цікавістю роздивлялася споруду.

- Підійдемо ближче - дізнаємося, - коротко відповів хлопчик.

Раптом пролунав шум, наче по камінню дернули величезною терткою. Стіна здригнулася й розтулилася, відкриваючи вхід. Звідти, просто на мандрівників, вийшли...

Знаєте, хлопчики й дівчатка, мені дуже прикро, але наші друзі потрапили до тієї шахти, де видобували сіру фарбу. Тому й вийшли до них назустріч, гуркочучи замочками, два нети.

Як по правді, я й не підозрювала, що вони сюди потраплять.

На карті зазначалося, що за цією горою розташована держава коників-скрипалів. Там усі грають на скрипках. Хоче мама посварити сина - грає сердито. Побився син у дворі - скрипка просто ридеє в нього в руках, а він тільки сльози їй втирає. Пора обідати - обідній марш. Пора спати - колискова.

Воно, може, трохи незвично - від ранку до ночі музика. Зате безпечно!

Несподівана зустріч із нетами, від яких мандрівники щойно втекли з великими труднощами, не віщувала нічого доброго.

Щоправда, ці нети були не такі войовничі, як ті, що зібралися воювати з данами. Вони лише охороняли шахту, де видобувалася сіра фарба, і передавали її посланцям короля Нетуша Першого.

У них було одне-єдине завдання: щоб шахта завжди працювала добре і фарби видобувалося стільки, скільки потрібно королю.

Побачивши таких дивних гостей, нети зупинились і насторожено загородили вхід.

- Добридень, - ввічливо почав Славко. - Ми прямуємо до замку дракона, нічого проти вас не задумуємо, але нам потрібно трохи цвяхів.

Обидва нети служили тут уже давно й чекали на зміну. Так було заведено: відпрацював, наприклад, півроку - надсилають іншого, щоб він тебе змінив. Але зараз та зміна чомусь затримувалася.

Нети нічого не знали про бій, вони тут були самі й гнівалися, що їм доводиться так

довго стирчати на посту в такому глухому місці.

- Мабуть, ми їх заарештуємо, - задумливо сказав один із них, невисокий, із добре начищеними замками. Він у всьому любляв лад і відразу ж пригадав інструкції. Заарештовувати всіх невідомих, що наближаються до шахти.

- А я думаю, їх краще відпустити, - заперечив другий і часто-часто закліпав червоними очима.

Нет Охайний був начальником охорони, а Нет Моргун - його підлеглим. Але Нет Моргун вважав такий розподіл обов'язків несправедливим, оскільки прибув сюди на два дні раніше й тому гадав, що роботу знає краще. Тож завжди заперечував. Така вже в нього натура була.

- Я наказую заарештувати прибульців! - неголосно, але суворо мовив Нет Охайний.

Йому не сподобалося, що підлеглий міркує в присутності сторонніх, хоча прибульці навряд чи могли розібрати їх квапливу розмову. Охайний сам показав приклад, відмикаючи свої начищені замочки.

Але нетів було тільки двоє, і заарештувати відразу трьох - хлопчика, дівчинку і ще дракона - нелегко. Начальник охорони це зрозумів і сказав найсолодшим голосом, на який тільки був здатний:

- Звичайно, ми дамо вам цвяхів. Авжеж! Я сам проведу цього великого зеленого по цвяхи. А ти відведи цих двох до будинку для гостей. Нехай поки що відпочивають. Бачиш, які в нас почесні гості! - І Нет Охайний багатозначно підняв вказівного пальця.

- Ми хочемо бути разом! - запротестував Славко.

- Звичайно! - швидко погодився начальник охорони. - Я дам цвяхи цьому гарному, чудовому...

- Його звуть Тишко, - підказала Оксана. Їй дуже хотілося дістатися до ліжка або хоча б до стільця, щоб відпочити.

- Цьому прегарному Тишкові, - підхопив начальник охорони. - Я йому дам прегарні цвяхи!

- Ідіть, я вас наздожену, - кивнув Тишко. Що, врешті-решт, може зробити один нет, навіть начальник охорони, молодому драконіві?

І Тишко пішов із Нетом Охайним, а діти - із Нетом Моргуном.

- Ти швидше нас доганяй, - про всяк випадок гукнула Оксана.

А блакитний вітер нікуди не пішов чи радше не полетів. Він не рушив із місця, уподобавши теплий жовтий камінь. Вирішив подивитися, що з цього всього вийде.

А вийшло ось що.

Розважаючи Тишка розмовами про гарну погоду, про цвяхи, які бувають прямі й криві, великі й маленькі, із головками й без головок, Нет Охайний завів дракончика до невеликої обори, обгородженої густим колючим дротом.

- Онде в тому кутку цвяхи, - сказав нет і, зачинивши колючі дверцята, зловтішно додав: - Посидь-но тут, зелене чудовисько, а я подумаю, що з тобою зробити!

Тишко кинувся до огорожі, але дріт був грубий і колючий - не порвеш, огорожа висока - не перескочиш.

Так Тишко опинився в полоні.

Нет Охайний не слухав, як сварився на нього дракончик. Він поспішав подивитися, як там інші непрохані гості.

Нет Моргун повинен був за інструкцією відвести чужинців до повітки й замкнути там. Саме це мав на увазі його начальник, коли наказав провести їх до будинку для гостей.

Але ви пам'ятаєте, що цей нет не любив підкорятись і тому вдавав, ніби не зрозумів таємного змісту наказу. Наперекір Нету Охайному він повів гостей простісінько до шахти.

Тут було багато різних шестерень, незрозумілих ручок і важелів. Спеціальні позначки показували, скільки відер фарби витягнули з копальні, скільки фарби накопичилось і коли її відправлять до комори.

Але один блискучий чорний важіль був під скляним ковпаком.

Із цікавістю роздивлялися діти пристрій управління шахтою і слухали пояснення Нета Моргуна. Зараз він здавався собі найголовнішим і тому страшенно пишався.

- А що означає цей чорний важіль під склом? - перепитав Славко, коли вони все оглянули.

- О, це особливий важіль. Його потрібно натиснути, якщо...

Проте Моргун не встиг відкрити секрет особливого важеля.

- Ось як ти виконуєш мій наказ?! - закричав начальник охорони, побачивши, що утнув його підлеглий. - Я повідомлю королю, нехай він відправить тебе до в'язниці-баобаба!

Це була серйозна погроза, і Нет Моргун трохи злякався. Звичайно, не слід було йому приводити сюди цих незнайомців, за таке порушення можуть суворо покарати, але нічого не міг він удіяти зі своїм непокірним характером! Розуміючи, що у своєму непослуху зайшов занадто далеко, Нет Моргун мовчки схопив Славка й потягнув його до виходу. Нет Охайний зробив те саме з Оксаною, і вже за кілька хвилин вони опинилися в замкненій повітці.

Оксана так стомилася, що в неї не було сили навіть висловити своє обурення. Знайшовши оберемок сіна, підтягнувши коліна до підборіддя й підклавши долоньку під щоку, вона відразу ж заснула. Славко опустився поруч із нею, але спати не міг. Треба було подумати, як позбутися нового лиха.

Блакитний вітер втручається в події

Блакитний вітер задрімав. Він пригрівся на сонечку й погойдувався прозорою хмаркою на великому жовтому камені.

Блискучий зелений жук поспішав кудись у своїх справах і, наткнувшись на несподівану перешкоду, сердито задзижчав. Ото він і розбудив вітер. Перевернувши в повітрі неквапливого жука, вітер помчав до шахти, щоб відшукати своїх друзів. Він почувався ніяково, тому що так несподівано заснув.

Оглянувши непривітну будівлю, стіну й повітку, блакитний вітер подумав, що діти напевне можуть бути в повітці - він не вірив у доброту нетів.

Прослизнувши у вузьеньку щілинку, вітер побачив Оксану й замисленого Славка.

- Вам тут подобається? - жартома запитав він і скуйовдив хлопчикові чуба.

- А, знайшовся! - зустрів його Славко. - Тобі знай лігати б та байдикувати.

Вітер аж заквилив, так образився.

- Це я ледарюю? А хто вас на паркані підняв? Оксану від в'язниці хто врятував? Хто?..

- Гаразд, гаразд, - примирливо сказав Славко. - Ти підняв, ти врятував, із твоєю допомогою ми знову до нетів потрапили...

- Від цих утекти нескладно, - безтурботно заявив ображений блакитний вітер. - Раз - і шукай вітру в полі!

- Тобі від усіх утекти нескладно, - Славко зітхнув і обхопив руками коліна, - а нам із Оксаною в шпаринку не пролізти. Та й Тишко невідомо де... До речі, ти не знаєш, де Тишко?

- Я не можу думати про все відразу, - невдоволено заявив вітер і дбайливо поправив Оксанину суконьку. - Я не хочу, щоб Оксана сиділа в цій повітці!

- Ой, це ти, друже! - сонним голосом промовила дівчинка, протерла очі й сіла. - А де Тишко?

- Звичайно, усі потерпають за Тишка, усім потрібен Тишко, - зовсім образився вітер, - а я хоч пропади, я нікому не потрібен!

- Як ти можеш таке казати?! - докірливо мовила Оксана. - Ти нам дуже потрібен, ми тебе дуже любимо, але краще, коли всі разом.

За стіною почувся гамір. Славко приклав пальця до губ.

- Тихо!

Нет Охайний прислухався біля дверей: чи не галасують, чи не бешкетують полонені. Нічого не чутно.

- Ну і правильно! - ніби сам собі сказав начальник охорони. - Нащо галасувати, якщо доведеться невідомо скільки просидіти. Незабаром прийде зміна, а з нею, напевно, й по фарбу хтось, тоді й вирішимо, що робити.

Говорив він голосно, і, хоча стіни повітки були досить товсті, бранці все почули. Та він і говорив спеціально для них, щоб вони знали: сподіватися їм нема на що. Постояв Нет Охайний, почекав, чи не скажуть вони чогось, не дочекався й пішов.

- Ну, пора мені до діла братися, - підхопився вітер. - Час!

І не встигли діти запитати його, що це він надумав, як вітер вибрався назовні, оглянув замок і легесенько його відімкнув.

- Здається, це той випадок, коли можна кричати "Ура!" - посміхаючись, мовив він, з'являючись на порозі.

Надворі вже смеркло. Оксана і Славко тихенько вийшли із повітки. Просвіток у стіні, через який входили й виходили нети, виднівся досить далеко від них.

- Якщо вхід відкритий, значить, нети там, - вирішив Славко і, помовчавши, додав: - Я оце думаю про той чорний важіль під скляним ковпаком. Адже отруйна сіра фарба приносить зло, знищує все живе. От якби прокрастися до головного пульта й натиснути

цей важіль!

- А раптом усе тоді злетить у повітря? - несміливо заперечила Оксана.

- Це чудово! - вигукнув, забувши про небезпеку, блакитний вітер. - Що може бути прекрасніше, ніж політ у повітрі?!

- Ти як маленька дитина! - сплеснула руками дівчинка. - Адже не всі можуть літати в повітрі, й не для всіх це чудово!

Вітер хотів щось заперечити, але Славко його перебив:

- Ризикнемо! Охоронці стоять біля входу, значить, усередині нікого немає. Ходімо, тільки обережно!

І вони, скрадаючись попід стінами, почали шукати вхід. Він виявився зовсім поруч і зачинявся легкими дверима, бо місце було пустельне і, крім охоронців-нетів, тут ніколи нікого не було.

На пульті, як і раніше, спалахували лампочки. Тільки чорний важіль похмуро поблискував серед різнокольорових шестерень і ручок.

- Що б він міг означати? - розмірковуючи вголос, помацав скло Славко.

- Як по правді, я боюся, - зізналася Оксана. - А раптом станеться щось жахливе?

Вітер оглянув прозору коробочку й запропонував:

- А ось я спробую!

І відразу ж прозорий ковпак неначе сам запурхав у повітрі. Без ковпака важіль здавався тепер особливо зловісним. Славко простягнув до нього руку.

- Стій! - пролунав грізний наказ.

До приміщення, штовхаючи один одного, забігли нети.

Тишко поспішає на допомогу

У тій оборі таки були цвяхи. Тишко, який ніколи в житті не лагодив парканів, люто позабивав усі цвяхи на місце так швидко і вправно, що й сам здивувався. А коли паркан перебрав усі свої дощечки, немов людина зі сну потягнулася, Тишко тільки вигукнув:

- Отак!

- Ото як я служив парканом у парку... - почав паркан.

І тоді Тишко позіхнув. Так іноді буває: коли дуже нервуєш або щось несподіване трапляється, раптом хтосьна-чому позіхаєш. Тишко позіхнув - із пащі в нього вирвалося полум'я! Не маленький вогничок, а справжнє полум'я - яскраве, червоне й гаряче. Паркан спантеличено замовк. Тоді Тишко ще позіхнув. Тепер уже навмисне. Підійшов до дроту й відкрив рота ширше. Він сам точно не знав, навіщо так близько підійшов до огорожі, може, щоб до волі ближче. А дріт почервонів од його полум'я, розтопився і - зник! Не весь, але досить великий його шматок. Утворилося ніби віконце. Тишко просунув туди голову - проходить. Тоді він знову дихнув на дріт, і віконце побільшало.

Правда, у Тишка трохи заболіло горло. Напевно, весь час дихати полум'ям неможливо, адже воно має накопичитися.

Тишко вдихнув повітря носом. Коли він був маленький, мама-дракониха вчила його:

- Щоб не застудитися, потрібно дихати носом. Дивися!

І вона вдихнула повітря носом, та так, що з найближчих дерев облетіло листя, а

малюк-горобець відчайдушно замахав крилами, намагаючись полетіти, але залишався на тому ж місці, де завис у повітрі. Ось яка сила була в мамі!

У Тишка так не вийшло. По-перше, поблизу немає жодного дерева. По-друге, зараз темно й усі горобці давним-давно лежали спати. Та й не про це він зараз думав. Турбувався про те, щоб не зник його дивовижний дар – видихати вогонь. Тому він подихав-подихав носом, потім обережно відкрив рота, повітря видихнув й очі скосив: як там вогонь, видніє? Полум'я вихлюпнулося в темряву.

Тепер в отвір, що утворився, міг пролізти й тулуб.

– Уперед! – скомандував Тишко. – Туди, до друзів!

Біг Тишко добре, тіло здавалося легким, хода пружною. Довгими стрибками поруч із ним біг паркан.

У роті в Тишка ставало неспокійно, гаряче, і тоді він відкрив пащу й гучно, басом загарчав, освітлюючи шлях яскравим коротким омахом вогню.

Таємні ворота були відчинені. Але нетів біля них не видно. Не збавляючи ходу, Тишко забіг у двір. І тільки тут зупинився. Де ж вони можуть бути?

Крізь нещільно прикриті двері пробивалося світло. Вони тихенько підібралися до дверей. Якби Тишко знав, що там відбувається, він, звичайно ж, удерся б туди відразу, а не обережно підкрадаючись!

Кінець сірої фарби

Тіні, які промайнули від повітки до головного будинку, побачив начальник охорони. А певно, повітка відчинена! Неті кинулися до шахти й побачили біля пульта дітей.

– Стій! – крикнув начальник охорони.

Славко і Оксана завмерли від несподіванки й переляку. Обидва неті наближалися до них. А ви на їхньому місці не злякалися б?

Нет Охайний уже відімкнув замочки. Підняв руки до грудей і Моргун. Ось тепер вже вони подбають, щоб сміливці не змогли знову втекти. Переправлять їх до короля Нетуша Першого, а той із величезним задоволенням запроторить їх на віки вічні до баобаба!

Ось що на них чекало.

І тут Славко зібрав усю свою мужність.

– Не підходьте! – крикнув він. – А то я натисну важіль!

Неті зупинилися. У Моргуна очі з червоних стали синіми, і він закліпав з такою швидкістю, немов на нього напали сотні мошок.

– Не можна цього робити, – намагаючись говорити спокійно, пояснював Нет Охайний. – Ти вчиниш непоправне. Якщо натиснути важіль, до шахти полетіть пливун – пісок із водою. І доступ до сірої фарби припиниться назавжди. Розумієш? Пливун залле шахту, і сіру фарбу неможливо буде видобувати.

Він говорив, ніби заколисував, а сам потихеньку наближався до Славка.

– За інструкцією важіль слід натиснути тільки в надзвичайному випадку. Коли на шахту нападе ворог.

Від таких слів начальника охорони Славко навіть розвеселився:

- А ви що ж думаєте, я вам - приятель? Такої гидоти, як отруйна сіра фарба, не повинно бути на світі!

Розуміючи, що вже ніщо не втримає Славка, Нет Охайний кинувся до нього.

- За мною! - крикнув він своєму підлеглому, сподіваючись, що в такій халепі той не наважиться його не послухатися.

Нет Моргун кинувся б за своїм начальником, аж тут до кімнати просунулася морда Тишка, який про всяк випадок випустив у стелю струмінь полум'я.

- Ох! - сказав Нет Моргун і опустився на підлогу. - Допоможіть! - прошепотів він, не зводячи очей зі стелі, де лишився темний закіптюжений слід.

- Ура! - закричала Оксана.

Нет Охайний здивовано обернувся: що це там із Моргуном? Цієї миті Славко натиснув важіль. Підлога затремтіла, пульт хитнувся, згасли всі лампочки, стало темно й моторошно. Славко намацав у темряві Оксанину руку й кинувся до дверей, переступивши дорогою через начальника охорони, який впав додолу.

На підвір'ї на них чекали Тишко і паркан.

Ніколи вони ще не бігали так швидко, хоч нети нізащо не стали б їх наздоганяти. Адже вони відразу засинають у темряві...

Незабаром попереду почулося спокійне хлюпання. Бури-Бури!

- Ми вийшли до річки! - радісно заволав Тишко. - Моя домівка вже зовсім поруч!

Тишко лагідно потерся мордою об Славкове плече, адже раніше він діставав тільки Оксані до колін!

- Ти здійснив подвиг, - сказав Тишко. - Тепер злим нетам ніколи не здолати данів.

- Ти герой, Славку! - захоплено додала Оксана.

- А ось коли я... - почав паркан, але Оксана поплескала його по дощечках і не дала договорити.

- Якби не Тишко, невідомо, що було б із тобою.

- Невідомо, як учинили б нети, якщо б Тишко їх не налякав. Тож ми всі одне одному допомогли, - підсумував Славко.

Блакитний вітер, старанно пригладжуючи Оксанине довге волосся, зітхнув. Він любив дівчинку понад усіх і тому сказав тільки їй:

- А я радий, що ти не сидиш більше в повітці, де пристойному вітру й розвернутися нема де!

У замку дракона

Вони вирушили в мандри, як тільки почало світати.

Вітер приніс кілька жмень малини, яку встиг десь знайти. Біля берега ріс невеликий гайок. Із двох струнких дерев з густими верховіттями Славко з Тишком зробили два незвичайних весла. Оксана нарвала запашної м'якої трави, щоб зручно було сидіти на плоту-паркані.

Погойдуючись на хвилях, паркан заявив, що ніколи більше не працюватиме парканом, бо йому дуже подобається бути плотом.

- Поживемо - побачимо, - невизначено відгукнувся Славко, лаштуючи весла.

- Попливемо! - Оксана заплескала в долоні. - Я від баби утік, я від діда утік...

- Від діда утік - це що? - за звичкою запитав блакитний вітер, розташовуючись біля дівчинки.

- Це означає, що ти молодець, - усміхнулася вітру Оксана. І він з утіхи полинув вгору й засвистів, наслідуючи невідомого птаха.

Тишко стояв біля керма, слухав і не слухав. Він старанно вдивлявся вдалину. Хоча Тишко був драконом, але ж він був драконом-дитиною і, як усі діти, скучив за своїми батьками. І хвилювався, чекаючи на зустріч після довгої розлуки.

Пригрівало сонечко. Два яскраві метелики кружляли над плотом, обганяючи один одного.

- Земля, земля! - заволав раптом Тишко, ніби вони пливли океаном або морем, а не вузькою річкою, де береги було весь час видно.

Праворуч забовванів великий темний замок. Довкола нього тяглася кам'яна стіна, було видно різьблені ворота. Поруч зі стіною валялося каміння, ріс рідкий, хирлявий чагарник. Усі почали дивитися в той бік, навіть вітер, і пліт зупинився.

- Щось не подобається мені це місце, - тихо сказала Оксана й зіщулилася. - Похмуро якось і тоскно.

- Та що ви! - захвилювався дракончик. - Тут усе чудово, ось побачите. Вітре, любий, чому ж ти не вієш? Сюди дмухай, ближче до очерету. Ні, ні, ось сюди!

Така несхожа була на звичну Тишкову поведінку ця метушня, що його стало шкода, і всі почали старанно допомагати йому. Славко підгрибав веслами, Оксана обертала стерно, а паркан легенько згортався й розгортався, намагаючись швидше підпливти до берега. У Тишка на морді було написано: ось я вже й дістався додому!

- Славку, - тихо гукнула Оксана хлопчика, - а ми коли добиратися додому будемо?

- Ось доправимо до матусі нашого дракончика - і додому! - бадьоро відповів Славко, хоча вже й сам із тривогою думав про це: як їм самим додому дістатися... Але зараз ця думка була ні до чого.

Пліт обігнув зарості очерету (там щось шаруділо, може, качки або жаби) і пристав до берега.

Тишко вистрибнув перший. Хоча тіло його було велике і досить масивне, зробив він це легко і, як здалося Оксані, навіть вискnuв від задоволення.

Тримаючи в руках взуття, вилізли на берег і діти. Одним стрибком опинився на березі паркан. А вітер, махаючи капелюхом, уже кружляв високо над ними, роздивляючись околиці. Але роздивлятися особливо було нічого, навколо було безлюдно, наче все вимерло.

- Може, ти підеш додому, а ми попливемо далі? - невпевнено сказала Оксана, заплітаючи косу, що геть вигоріла на сонці.

- Нізащо! - захитав великою колючою головою Тишко. - Я повинен познайомити вас із моїми батьками. Ви в нас погостюєте, а потім видно буде! Ви що ж, образити мене хочете?

Тишко скривився, і в нього з пащі вирвалося полум'я, а це зовсім уже ні до чого.

Тишко перелякано затулив рота лапою.

- Та що вже там, ходімо! - махнув рукою Славко. - А то він знову заблукає.

- Заблукаю, заблукаю! - із готовністю підтвердив Тишко, зрадівши, що нарешті всі рушили з місця.

І вони пішли курною, поритою ямами дорогою до дому дракона. Вітер і паркан були, як завжди, попереду. Вітер тому, що хотів швидше про все дізнатися, а паркан тому, що не ходив, а стрибав, і стрибки в нього були довгі.

Чим ближче вони підходили, тим тривожніше було на серці в дітей. Похмурістю віяло від масивних, старезних і наче аж закіптюжених замкових мурів, від високих темних вікон із металевими ґратами, від величезних воріт на дві стулки, оббитих поіржавілим від часу залізом. Тільки Тишко не помічав ніякої похмурості. Він забігав уперед, озирався і просив друзів:

- Ходімо швидше, га? Іще зовсім трішки! Там відпочинемо, ну ж бо швидше!

Тишко натиснув круглого бурубляха біля клямки, і брама відчинилася. І увесь гурт увійшов у двір.

Усередині був несподівано зелений і охайний дворик. Величезні дерева з густими кронами створювали прохолоду. Водограй обсилав мерехтливими бризками барвисті клумби й лави із білого мармуру. У кутку дворика дзюрчав струмочок, через який був перекинутий легкий місток із різьбленими поручнями. Біля водограю кружляли метелики, і Оксані здалося, що це ті самі, котрі над плотом літали.

- Оце краса! - зітхнула вона. А Славко тільки носом шморгнув. Він трохи застудився.

Навколо було дуже тихо, якщо не зважати на дзюрчання води, аж іззаду щось важко впало, забряжчавши, і всі здригнулися й озирнулися.

Вихід із замку зачинився міцними металевими ґратами, що затулили браму.

- Та-ак! - сказав Славко й поклав руку на плече Оксані. - Виходить, ми знову в пастці? Уже вкотре!

- Та ти що?! - пирхнув Тишко, підбіг до ґрат, посмикав їх, струсонув. Але марно. Вони й не похитнулися. Не для того вони опустилися, щоб просто так піднятися.

І тоді Тишко відчайдушно, наче маленька дитина, закричав, задерши голову:

- Ма-а-мо-о!

Із бічного вікна вирвалося полум'я. Хоча Славко з Оксаною стояли досить далеко, вони відчували пекучо-гаряче повітря й відскочили вбік. Їх стрімко загородив паркан, готовий прийняти на себе невідомий удар.

- Давно в нас людським духом не пахло! - пролунав громовий голос, і з вікна визирнув величезний дракон.

Очі в нього блищали, як розжарені вуглини. - Молодець, синку! Добрячих чоловічків привів! Особливо оця біленька, м'якесенька! - І дракон клацнув гострими жовтими зубами.

Мені просто прикро, що діти знову потрапили в халепу. Це найстрашніша мить у нашій історії. Не дуже зрадієш, коли на тебе дивиться величезний дракон із

блискучими очима й гострими зубищами! А що ж Тишко? Адже це він привів друзів сюди!

Тишко аж підстрибнув з несподіванки від таких слів.

- Мамо! - заволав він, спираючись передніми лапами на стіну й намагаючись дотягнутися до вікна. - Мамо, це мої друзі, чудові друзі! Вони мене рятували, я їх рятував, і взагалі...

- Правильно робив, що рятував, - перебила його дракониха, а це була саме вона, - ці чоловічки нам тут будуть до речі.

Вона зникла у вікні й з'явилася за хвилину в дворику. Незважаючи на жахливе становище, Оксана ледве стрималася від сміху. На шиї в драконихи висіло намисто з дохлих жаб, вуха були помальовані жовтою барвою, а на хвості зав'язаний бант із корабельного канату. Ступала вона грайливо, і кігті на лапах були підпиляні й пофарбовані білим лаком. Отака модниця вона була, та дракониха!

- Ми раді познайомитися з надзвичайною красунею, - хитра Оксана присіла в поклони й низько нахилила голову, щоб уголок не розреготатися. - Ви, напевно, найгарніша... м-м... пані поміж усіма панями драконячого роду.

- Яка вихована дівчинка! - здивувалася дракониха й замахала хвостом.

- Нема чого їй уклонятися, - похмуро зауважив Оксані Славко. Йому все це страшенно не подобалося. - Ми прийшли до вас у гості, сина вам привели, а ви, здається, збираєтеся поласувати людським м'ясом?

- Який невихований хлопчик! - насупилася дракониха і вдарила хвостом об землю. - Гей, слуги! Киньте його до вежі зі слонової кістки!

Не встигли вони й оком моргнути, як налетіла хмара кажанів і понесла Славка на верхівку замку до вежі зі слонової кістки. Допіру був тут - і вже нема!

- А дівчинку відведи до кімнати для гостей. Вона мені подобається. - І дракониха пішла до замку.

- Зараз же відпустіть Славка! - отямившись від несподіванки, закричала Оксана. - Неподобство!

- Коли я огороджував парк у країні нетів... - почав паркан.

- Та зажди ти, - пирхнув Тишко й почав заспокоювати Оксану. - Ніхто не посміє скривдити Славка. Я зараз піду й усе поясню. Мама в мене тільки на вигляд грізна, а насправді добра. Ось побачиш.

І він повів засмучену Оксану до кімнати для гостей. Паркан категорично відмовився йти з ними. Він сказав, що буде спостерігати за вежею, щоб нічого не сталося.

Ось так зустріли хлопців у Тишковому домі. І це після всіх пригод!

Грізний дракон Дра

Тишко пішов до мами. І хоча він тривожився за своїх друзів, головною його думкою було те, що він уже вдома. Дракончик ніжно терся об мамину колючу шкіру, дивився в її прекрасні очі, й вона здавалася йому найкращою з-поміж усіх мам на світі.

Вони сіли на дивані, й Тишко почав розповідати. Дракониха скрикувала в страшних

місцях його розповіді. І нарешті погодилася, що Славка треба випустити.

Щойно вона хотіла було погукати слуг, як потемніло у вікнах, пролунав грім, блиснула блискавка. І просто у відкрите вікно – не вікно, а цілі ворота! – залетів тато, грізний дракон Дра.

Знаєте, щоб не боятися драконів, до них треба звикнути. Величезний, у зелених гострих шпичаках, із високим кістяним гребенем на спині. Зі складаними, як у коника, крилами обабіч тулуба. А як розгнівається – із роззявленою зубатою пащею, з якої вилітає полум'я. Дракон, звичайно, не красень, але не треба поспішати з висновками. Адже колись Дра сподобався своїй майбутній дружині, мамі нашого Тишка.

Та й Тишка полюбили діти. А він був такий самий, як і його тато, тільки менший.

Значить, справа не в зовнішності.

Хоча, як по правді, страшно вперше побачити дракона.

Я, наприклад, зустріла Дра в неділю в нашому гаю. То я впустила кошика із суницями й чкурнула відтіля мов заєць.

Потім мені було ніяково за своє боягузтво, а Дра дуже перепрошував за свою несподівану появу.

Узагалі-то, він дуже багато знає, цікаво розповідає, і ми з ним довго балакали, я мало на останню електричку не запізнилася. Але вам, дітки, раджу бути обережними, якщо зустрінете дракона, – ану ж він у кепському гуморі. Як, наприклад, зараз.

Побачивши сина, Дра нічого не сказав, а замахнувся лапою і такого ляща йому дав, що той відлетів у куток і дуже боляче стукнувся там об стіну.

– Щоб не пропадав хтозна-де! – суворо мовив тато. Він дуже пишався своїми педагогічними здібностями і вважав, що виховує сина правильно. Добряча прочуханка бешкетнику ніколи не завадить. Ну що з нього взяти, одне слово – дракон!

Тишко потер забите місце й розтулив рота, щоб сказати щось, але дракон нетерпляче перебив:

– Обідати!

Аж Тишко збунтувався.

– Чому зі мною не вітаються, коли я повернувся з такої небезпечної подорожі?! Чому мене луплять, не дізнавшись навіть, де я був?! Чому...

Він тупнув ногою, аж тато здивувався.

– Еге, сину, та ти виріс, – замислено сказав дракон. – Ану дихни!

Тишко дихнув, і з рота в нього вирвалося полум'я.

Тато уважно подивився на сина, подумав і повернувся до вітальні. Вклався на довгій м'якій тахті й заявив:

– Обід почекає. То де був так довго, мій змужнілий сину?

Тишко розповідав швидко і плутано. Йому хотілося скоріше дійти до того місця, де він міг би зажадати Славкового повернення з тієї клятої вежі. І коли настала та пора, Тишко виголосив:

– Я вимагаю, щоб у нашому домі дотримувалися закону гостинності. Нас п'ятеро друзів, і я не хочу, щоб мене вважали невдячним і підступним.

Аж дивно, де в нього взялися такі гучні рішучі слова.

Дракон-тато слухав його, не перебиваючи і підперши лапою важку голову. Коли Тишко скінчив, він сказав:

- Мені складно повірити у ваші пригоди. Але якщо це було насправді, я хочу побачити Славка за нашим обіднім столом.

- Але він у вежі зі слонової кістки, хіба ти не чув? - перепитав дракон-син.

- Зараз його принесуть сюди кажани! - поспішно вставила слівце мама. Вона взагалі була добра, як і більшість мам. До того ж, якій мамі подобається, коли сваряться батько й син?!

- Ні! - підняв лапу дракон. - Нехай він вибирається звідти сам. Адже він у вас дуже кмітливий, чи не так? - зауважив тато, а потім підвівся й гордовито пройшов до їдальні. Мама, винувато подивившись на дракончика, знизала плечима й поспішила за татом.

Тишко вибіг на подвір'я. Вежа зі слонової кістки була висока. Повз її вікна пропливали білі кучеряві хмари. Вежу пильно стерегли кажани.

- І що ж ти хочеш там видивитися? - пролунав трохи насмішкуватий голос. Звичайно, це був блакитний вітер. - Дощу, по-моєму, не буде.

- Як добре, що ти знайшовся! - скрикнув Тишко. - Просто чудово.

- А хіба я губився? - здивовано запитав вітер. - Це ви всі періодично губитеся, а мені вас шукати! Вигадали для мене роботу! Де я тільки не бував із вашої ласки! - почав бурчати вітер.

- Послухай, ти невчасно розгнівався... - Тишко лизнув його. Щоправда, із цього нічого не вийшло: як ти лизнеш повітря? Але блакитному вітру була приємною така увага.

- Гаразд, що там іще? - мовив він примирливо.

- Славка посадили до о-он тієї вежі. Бачиш віконце? Треба його звідти визволити.

- Ох, ці дракони! - вітер скуйовдив листя тоненької берізки, яка росла біля фонтана, а потім дмухнув, оббризкавши водою і берізку, й Тишка. - Справа дріб'язкова, а накрутять навколо неї слів! "Добре, що знайшовся! Жахливе завдання!" - передражнив він Тишка. - Із цієї вежі Славко й сам може зістрибнути.

Із цими словами він полинув до вікна, і Тишко побачив, як за хвилину на підвіконні з'явився оточений кажанами Славко. Бачили б ви, як вітер розкидав цих маленьких крилатих охоронців на всі боки! Вони розліталися, немов темні клаптики матерії, і перекидалися в повітрі, мов крихітні акробати. Тишкові було видно, як Славко нарешті наважився, присів на підвіконня і стрибнув. Він летів до землі плавно, розкинувши руки й махаючи ними. А над ним сірою хмаркою кружляли розігнані вітром кажани.

Звичайно, це ж вітер опустив Славка біля Тишка. Славко усміхався, але обличчя його все-таки трохи зблідло. Він поправив не дуже чисту вже сорочку, помацав пряжку на поясі, подивився на подряпані ноги.

- Ну, веді мене до свого тата в гості.

- Ти тільки не бійся, - квапливо сказав Тишко, - він хороший. Але його всі називають грізним драконом Дра. Ось тато й хоче, щоб ніхто не здогадався, що не

такий уже він і грізний.

Славко пропустив ці слова повз вуха.

- Де Оксана? - запитав він.

- Спить наша Оксанка, - відповів за Тишка вітер, - я був у кімнаті для гостей. Вона солодко спить у кріслі й бачить домашні сни. Ду-у-уже приємні, мушу сказати!

- Ти що ж, і сни її бачив? - єхидно запитав дракончик, невдоволений тим, що йому не дали відповісти.

- Я бачив вираз її обличчя, - незворушно відповів вітер. - Ну, вирушайте, а я відпочину, мабуть. Втомився я тут із вами.

І він зник. Тільки гілки білої берізки загойдалися, показуючи, де влаштувався на відпочинок невагомий і прозорий їхній друг.

Дра знайомиться з усіма

Дра тільки за йменням був грізним драконом. Насправді ж багато років він харчувався рослинною їжею - полуницями, огірками, динями й яблучним варенням. Яблучне варення він випадково полюбив. Одного разу він дихнув на яблуню, і всі яблука впали вже печеними на землю. Мама-дракониха розсердилася, тому що це була її улюблена яблуня. Тоді Дра сказав, що він вирішив приготувати таку незвичну страву - печені яблука. Звідки йому було знати, що таку страву вигадали вже сотні років тому?

Але дракониха сказала, що не дозволить йому їсти невідомо що. Він блукає всякими далекими краями, і, може, у нього в полум'ї мікроби! Тому вона всі ці яблука зварить, коли вже вони все одно пропали. Отак у домі драконів з'явилося яблучне варення. Потім його варили зі свіжих яблук, і воно виявилось ще смачнішим.

Але про трав'яність дракона майже ніхто не знав. І сам він намагався уславитися як хижа і зла істота. Як траплялися йому, бувало, дорогою чи бугай, чи заєць, він ставав у загрозливу позу, люто гарчав і випускав із рота вогонь. Хто ж тут не злякається?! Бідолашні тварини щодуху тікали від нього й довго потім розповідали своїм родичам, як насилу врятувалися від грізного дракона Дра. А дракон реготав і йшов собі до глухого лісового закуту, щоб поласувати малиною. Дуже самолюбний і марнославний був Дра.

Ось і зараз, сидючи у високому дерев'яному кріслі, схожому на трон, він напустив на себе такий суворий вигляд, що Славко трохи злякався. Але не показав цього. Ідучи на зустріч із драконом, він для себе вирішив так: "Якщо він захоче мене з'їсти, то й так з'їсть. А може, й не з'їсть, та як я йому покажу, що боюся, він мене таки з'їсть".

- Ну, здрастуй, герою! - просурмив Дра.

- Вітаю! - сміливо відповів Славко. - Смачного!

Дра, схиливши голову на плече, уважно розглядав маленького чоловічка.

- Ти що ж, зовсім мене не боїшся? - запитав нарешті.

- Ні! - хитнув головою Славко. - А чого мені вас боятися?

- Тату, ну чому тобі кортить, щоб усі тебе боялися? - палко втрутився Тишко. - Чому дорослі хочуть показати дітям, що вони дорослі, такі гордовиті й із ними не можна дружити?! Чомусь татам завжди здається, що вони недостатньо величні, і вони

страшенно бояться, що діти можуть раптом погукати їх, щоб погратися в хованки чи побігати наввипередки!

- Гм, гм! - трохи зніяковіло відкашлявся Дра й обернувся до мами-драконихи: - Це твоє виховання! Бачиш, як він із батьком розмовляє?! Незабаром і на голову сяде!

Але в голосі Дра не було гніву, це він так, задля порядку бурчав. Тишко підморгнув Славкові: "Не бійся, мовляв, усе буде як треба!"

А тато вирішив змінити небезпечну тему й запитав:

- І як же ви, юначе, вилізли з моєї вежі? Її начебто надійно охороняють кажани? - він з усмішкою подивився на дракониху.

- А він уміє літати! - квапливо відповів за Славка Тишко.

- Он як! - підняв брови Дра.

Славко скромно опустив очі.

- Обід давно захолов, - втрутилася рішуче мама. - Баба-Яга із сусіднього лісу радить: спершу нагодуй, а потім розпитуй. Усі - обідати.

Тишкова мама намагалася не відставати від часу, і тому в неї були найширші знайомства з гідними й велемудрими сусідами. Вона була дуже освічена дракониха.

Покликали Оксану, яка солодко заснула в кімнаті для гостей. За хвилину всі з великим задоволенням наминали печену картоплю, оладки з яблучним варенням і запивали смачним вишнеvim соком.

Тишко весь час поривався заговорити, та мама суворо сказала:

- Їж пиріг із грибами і тримай язик за зубами!

На що Тишко пробурмотів ледве чути:

- Як пироги споживаю, то слухаю і розмовляю!

І заробив од тата потиличник.

Нарешті все з'їли. Дра підвівся із-за столу на весь свій зріст, і Славко тільки зараз зрозумів, який іще маленький Тишко.

- Гадаю, тату, моїм друзям пора додому, - не дуже рішуче мовив Тишко.

- А я гадаю, що грізний Дра повинен помірятися силою з таким героєм, як твій друг Славко. А то Славкові нічим буде хвалитися вдома. Він повинен перевершити мене в спритності, хитрості, умінні або... - Дра захитав великою колючою головою і сказав хрипким голосом: - Або загинути, як справжній чоловік!

- Ой, - скрикнула Оксана й кинулася до хлопчика, - ви з глузду з'їхали - загинути?!

- Загинути - це що? - поруч зі Славком з'явився блакитний вітер, який ніколи не втрачав сміливості.

- Це ще що за примара? - грізно блиснув очима Дра.

- Яке невігластво - вважати мене примарою! - обурено вигукнув вітер.

Він із цікавістю роззирався довкола, шукаючи, на чому б сісти. Йому сподобався гірський кришталь, що прикрашав дамський стіл з улюбленими цяцьками драконихи. Якби ви побачили вітер, який сидить на прозорій брилі блакитного кристалю, то запам'ятали б це чудернацьке видовище надовго. Здавалося, наче кришталь димить, випаровується і водночас залишається таким, як і раніше. Похитуючись, сидів вітер на

гірському кришталі й без тіні страху роздивлявся Дра.

Дра це не сподобалося.

- Що вам тут потрібно? - запитав він сухо, усім своїм виглядом показуючи, що не має наміру витрачати час на щось майже невидиме й досить безцеремонне.

- Це мій друг вітер! - усміхнувся Тишко. - Він стільки разів нас рятував!

Але Дра вже дивився зовсім в інший бік. Намагаючись не рипіти, до кімнати обережно, бочком, заходив паркан.

- А це ще що таке?!

Дракон-тато опустився на свою улюблену тахту, і з ніздрів у нього повалив дим. Навряд чи це було ознакою доброго настрою.

- Ось ми й усі разом! - Оксана кинулася до паркана й допомогла йому влаштуватися коло себе.

- Я ж тобі про нього розповідав! - вигукнув радісно Тишко. - Це ж наш паркан!

- Боже мій, що виросте з цієї дитини?! - обхопивши лапами голову, заволав Дра. - Замість того, щоб дружити з тиграми, вогняними блискавками і драконами, він водиться з привидами та парканами!

- Тату, ти говориш не те, що думаєш, - м'яко заперечив дракон-син. - Я ж знаю, що ти щодня літаєш до малинника. І зовсім не для того, щоб роздерти на шматки оленя чи антилопу.

- Мовчи! - тупнув ногою Дра. Він зовсім не хотів, щоб усі зараз почули про його улюблені ласощі. - Геть уже розбестився! Гей, жінко, де моя реміняка?

- Ви, здається, говорили про змагання? - втрутився Славко. Йому стало шкода Тишка, який квапливо позадкував. - Я готовий.

- Ми готові, - поправив його вітер.

- Ми готові, - рипнув паркан.

А Оксана мовчки підійшла і стала поруч зі Славком. Іззаду вони почули сопіння Тишка, який осмілів і вирішив підтримати друзів.

Дра поглянув на всю цю компанію, чомусь повеселішав і заявив:

- Тим ліпше! Тож почнемо!

Випробування

- Мабуть, нам краще вийти на подвір'я, - запропонував Дра. Ніхто не став сперечатися.

І ось усі вони розташувалися біля водограю. Дра підняв голову й почав пильно вдивлятися в небо. За ним звели голови інші.

- Що ти там бачиш? - втратив терпіння Тишко.

- Хмари, - була відповідь. - І я хочу, щоб о-о-ось цю гарненьку біленьку хмарку Славко опустив на верховіття ось цього дуба.

- Я заперечую, - заявив вітер.

- Що? - не зрозумів Дра.

- Заперечую я. Мені більше подобається берізка, - І вітер оббризкав листя молодого деревця пригорщею води з водограю.

- Ну, нехай буде берізка, - нетерпляче скривився Дра. - Це все одно.

- Дякую вам, - церемонно вклонився вітер, і тієї ж секунди Славко полинув угору, розставивши руки й вимахуючи ногами, ніби він плив у річці. Не сам він, звичайно, полинув, а його підняв у повітря вітер, але видовище було чудове. Хмарка, на яку показав Дра, заколихалася і знехотя відокремила від інших.

Коли Славко знову стояв на землі, вона білою пухнастою шапкою присіла на маківці берези.

- Ну-ну! - багатозначно сказав Дра. - А якщо я попрошу тебе пройти по воді фонтана, та так, щоб і ніг не намочив?

Славко не встиг нічого відказати, як паркан стрибком опинився біля водограю, і Славкові залишалося тільки ступити на його рипучі дощечки і пройти до середини фонтана й назад.

- А вогонь пускати з рота ти, звичайно, теж умієш? - уже з усмішкою запитав Дра, сідаючи на мармурову лаву.

- Може, - відповів за нього Тишко, а потім став поруч і випустив довгий струмінь полум'я.

Оксана заплескала в долоні. Дракониha поправила своє чудове намисто й поблажливо усміхнулася.

- Ну, а сам особисто ти щось можеш? - дракон уже давно не гнівався ні на кого з них.

- Можу, - відповів Славко. - Завжди і скрізь боротися за справедливість. Адже я - людина, хоч і маленька ще.

- Людина-дитина, - сказав Тишко.

- Знаєте що, залишайтеся ви в нас жити. Усі. Ви мені, слово честі, дуже подобається, - зовсім по-домашньому запропонував тато-дракон.

- Подобається - це коли не хочеться розлучатися? - з незвичною серйозністю перепитав вітер. Він підкинув білу хмарку високо в небо, і вона поплила, рожевіючи в променях сонця. - Дуже шкода, - продовжував вітер, - але мені пора вже повертатися. Я й так забарився. Адже нас сорок братів-вітрів. Вони вже, напевно, усі гори й моря обшукали.

І щоб зробити приємне грізному дракону Дра, додав:

- Ви мені теж дуже сподобалися.

- Вибачте, б-будь ласка, - мовив, трохи заїкаючись від хвилювання, паркан, - але я лишився б. Мені так подобається ваш сад, ліс, водограй... Я б міг усе це огороджувати. Якщо потрібно, звичайно!

- Та я просто мріяла про те, щоб хто-небудь погодився обгородити он ту галявинку! - вигукнула дракониha. - Я тебе пофарбую найкращими фарбами та лаками!

"Уявляю собі!" - подумав Тишко, але вголос, звичайно, нічого не сказав.

- Тільки мені потрібна хвіртка, - квапливо додав паркан, - ошатна, ажурна й без замка. Для краси.

- Звичайно, і хвіртка, - закивала дракониha.

І її можна зрозуміти. Дра часто літає в справах, Тишко незабаром підросте й теж буде кудись літати, а їй не дуже весело бути самотою у своєму замку. А так у неї буде паркан. Вона фарбуватиме його різними барвами по три рази на тиждень, вони балакатимуть про всяку всячину, згадуватимуть про свої пригоди.

– Ох, який чудовий зустрівся нам дракон! – вигукнув блакитний вітер і вдарив об землю своїм непоказним капелюхом.

Зробив він це просто так. Геть незрозуміло, чому він не робив цього раніше.

Але тут казна-звідки перед здивованими очима присутніх з'явилася скринька, клацнула кришка, і вискочили з неї двоє вірних слуг.

– Що накажеш, пане? – запитали вони хором, як ото завжди запитують вірні слуги, що тільки в такий спосіб і з'являються в казках.

– А ми хотіли викинути цього капелюха! – згадала Оксана.

Чарівний капелюх

А капелюх справді виявився чарівним!

Вітер упав з лави додолу та й сидів там нерухомо. Славко з Оксаною дивилися на слуг, роззявивши роти. Паркан завмер біля драконихи. Тільки Тишко підійшов ближче й недовіжливо запитав:

– Ви що ж, справді все можете?

– Усе можемо! – чітко відповіли вони.

– І через річку перевезти?

– І через річку.

– І через гори перенести?

Раптом почувся незрозумілий шум. Чи то шелест листя, чи то шепіт дощичку. Це шарудів вітер. Він уже весело стрибав по гілках берізки, куйовдив кучеряву Славкову чуприну, сміявся, кружляючи навколо Оксани.

– Ви уявляєте, – крізь сміх говорив він, – якби ж я раніше знав! Так просто: вдарити об землю капелюхом – і все! І ніяких турбот! Через річку – будь ласка! Нетів перехитрувати – будь ласка! Оце капелюх! Ти ба!

Усміхнувся Славко, засміялася Оксана, і всі почали реготати й допитуватися в слуг – просто так, задля веселого сміху:

– І нетів нагнати можете?

– Можемо!

– І повітку відчинити?

– Можемо!

– І цвяхів дістати?

Слуги сміялися разом з усіма і відповідали:

– Можемо, усе можемо!

– Уявляєте, друзі, – раптом серйозніше мовив Славко, – стількох труднощів нам вдалося б уникнути, якби вітер додумався раніше кинути свого чарівного капелюха на землю. Ти що ж, справді не знав, у чому його чари?

– Не знав, – щиро відповів блакитний вітер. Помовчав і додав: – А може, це й добре,

що ми не знали нічого про капелюха, га?

Так мудро розсудив завжди легковажний вітер.

Ось як вийшло із цим капелюхом.

На якусь мить усі замовкли, думаючи кожен про своє. Тільки слуги віддано дивилися на вітер і чекали його наказів.

Але звернулася до них Оксана.

- І все-таки є одне прохання, - сказала вона тихо, зніяковіло заплітаючи й розплітаючи косу, що геть вигоріла на сонці. - Допоможіть нам зі Славком додому дістатися.

І тут міг допомогти тільки чарівний капелюх. Адже ніхто не знав до ладу, де ж розташований дім, в якому живуть діти.

Як бачите, розповідь про чарівний капелюх найкоротша з усіх оповідок у цій книжці.

До дому!

- А в мене крила вирости! - Тишко ворухнув двома довгастими плавцями, які з'явилися з боків, і вони відкрилися, обернувшись двома блідо-зеленими віями. Він обертав голову то праворуч, то ліворуч, і вигляд у нього був розгублений і задоволений.

- Ви, певне, жартуєте? - суворо запитав вітер вірних слуг.

- Нітрохи! - виструнчившись, відказали вони. - Ми можемо зробити тільки те, що ти нам накажеш. Як цей міст, наприклад.

Усі вони стояли біля мосту, що його за однісіньку мить збудували вірні слуги. Гарний він був, барвистий, неначе веселка. Один кінець розпочинався біля самісіньких їхніх ніг, а другий ішов удалечінь, і за білястим туманом його не було видно. Там, далеко, був дім Оксани та Славка.

- Ну, прощайте, - зітхнув Славко й підняв руку.

- Прощайте, - Оксана сумно всміхнулася.

Світило сонце, чутно було, як у саду щебечуть соловейки.

- Дивні у вас соловейки, - зауважив вітер, - їм-бо треба ввечері співати.

- Вони проводжають наших гостей, - тихо пояснив грізний Дра, обіймаючи дракониху, що з такої нагоди наділа нове намисто з гладеньких морських камінчиків.

Тишко тер лапою очі.

- Пісок потрапив, - винувато казав він.

Ніяково рипів помальований білими і червоними смугами паркан. Дракониha подобрішала, тож постаралася, щоб він мав гарний вигляд.

- А я, може, до вас і загляну, - намагаючись здаватися безтурботним, заявив вітер. Він підморгнув Славкові й запитав із сумною усмішкою: - Сумувати - це що?

І діти попрямували мостом.

Їм здавалося, ніби він погойдується і пливе назад. Коли Оксана озирнулася, то побачила, що кінець мосту, звідки вони почали щойно свій шлях, зник у густому тумані. Вона хотіла сказати про це Славкові, але не змогла - заважав клубок у горлі. Виявляється, непросто розлучатися з друзями. Попереду стало видно знайому вулицю.

- Диви-но, наш дім! - закричав Славко.

- А старого будинку вже немає, - зауважила Оксана.

Справді, на місці старого будинку, де вони знайшли оті таємничі двері, уже був рівний майданчик. Біля нього височіла купка цегли, метушилися робітники.

- Знаєш, Оксанко, - сумно сказав Славко, - таж нам і не повірять, що ми з тобою бачили нетів, данів, драконів...

- Ну, про драконів повірять, - усміхнулася Оксана й полізла до кишеньки, заколотої шпилькою. До тієї самої, де часом зберігалися різні цінності. Дістала щось і простягнула Славкові.

На долоні в неї лежав молочний зуб дракона Тишка.